

Nr 2.

Ankom till riksdagens kansli den 5 mars 1929 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av vissa av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under nionde huvudtiteln gjorda framställningar jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Utskottet får härigenom avgiva utlåtande i anledning av följande av Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen under nionde huvudtiteln gjorda framställningar.

1:o **Instrument m. m. vid centralanstaltens för försöksväsendet på jordbruksområdet avdelning för lantbruksbotanik.** Under punkt 9 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till anskaffande av utrustning för försöksverksamheten vid centralanstaltens för försöksväsendet på jordbruksområdet avdelning för lantbruksbotanik anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 7,500 kronor.

*Instrument
m. m. vid
centralan-
staltens för
försöksväsen-
det på jord-
bruksområdet
avdelning för
lantbruks-
botanik.
[9.*]*

Enligt instruktionen för anstalten har dess avdelning för lantbruksbotanik till huvudsaklig uppgift att verkställa undersökningar och utredningar rörande de odlade växternas livsvillkor och förädling samt sjukdomar ävensom medlen att förekomma och hejda de senare. Från att tidigare hava i främsta rummet tillgodosett forskningsuppgifter av senare slag (växtpatologi) har i och med utnämningen 1926 av förutvarande docenten vid Lunds universitet Henrik Lundegårdh till innehavare av föreståndarbefattningen vid nämnda avdelning denna avdelnings arbeten inriktats mera på det växtfysiologiska området. Då nödig utrustning för dylik försöksverksamhets bedrivande saknades, anvisade riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag (IX H. T. p. 11) å extra stat för budgetåret 1927/1928 ett extra anslag av 7,000 kronor, vilket anslag var avsett att användas till apparater för undersökning av växternas kolhydratbildning samt markens kolsyreproduktion och genomluftning ävensom till anordningar för kärlförsök i och för näringsfysiologiska undersökningar.

För möjliggörande av upptagandet av undersökningar även inom andra viktiga områden har centralanstalten enligt statsrådsprotokollet anhållit, att ett anslag å 10,000 kronor måtte göras tillgängligt, vilken summa vore avsedd att fördelas på följande poster:

* Hänförs sig till punkt i statsrådsprotokollet.

Allmänna laboratorieförnödenheter, fast inredning m. m., som icke fölle under löpande expenser,.....	kronor	3,000
Inköp och förbättringar av glasskjul för kärlförsök i befintliga kärl	»	3,000
Automatiskt kylsystem »Delco» eller liknande jämte monteringskostnader för kulturkamrar m. m.	»	2,000
Komplettering av spektografisk utrustning för studiet av växternas näringsupptagande	»	2,000
	summa kronor	10,000.

Departementschefen har erinrat, att tillräcklig tillgång på tekniska hjälpmedel vore en förutsättning för verksamhetens rationella bedrivande och tillvaratagandet av personalens arbetskraft. Därför har han förordat framställning till riksdagen i anslutning till det föreliggande förslaget, varvid han dock ansett anslagsanvisningen kunna begränsas till 7,500 kronor.

Utskottet. Utskottet, som icke funnit skäl till erinran mot förevarande framställning, hemställer,

att riksdagen må till anskaffande av utrustning för försöksverksamheten vid centralanstaltens för försöksväsendet på jordbruksområdet avdelning för lantbruksbotanik anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 7,500 kronor.

*Fast försöks-
gård för jord-
bruket.*
[10.]

2:o) **Fast försöksgård för jordbruket.** Under punkt 10 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för budgetåret 1929/1930 anvisa

dels för upprättande vid Lanna Borregården i Saleby socken av Skaraborgs län av en fast försöksgård för jordbruket ett extra reservationsanslag av 79,400 kronor,

dels ock till driftkostnader för nämnda försöksgård ett extra anslag av 22,000 kronor.

Motioner.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft två inom riksdagen väckta, till jordbruksutskottet hänvisade likalydande motioner nämligen nr 45 i första kammaren av herr *Tjällgren*, och nr 93 i andra kammaren av herr *Strindlund m. fl.*, däri hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om förslag till nästa års riksdag om inrättande i Västernorrlands län av en fast försöksgård för jordbruket i mellersta Norrland.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionerna.

I en vid 1920 års riksdag inom andra kammaren väckt motion (II:290) framställdes förslag i syfte att åstadkomma en allsidig utredning rörande anordnande inom landet av ett lämpligt antal fasta försöksgårdar och vad

med denna fråga stode i samband med beaktande av i motionen angivna synpunkter. På hemställan av andra kammarens fjärde tillfälliga utskott och första kammarens andra tillfälliga utskott beslöt riksdagen med anledning av den väckta motionen, att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t måtte föranstalta om en allsidig utredning dels rörande utvidgning av den försöksverksamhet på jordbruksområdet, vilken redan då bedrevs vid de fasta försöksstationerna, dels ock rörande anordnande av fasta försöksgårdar för jordbruket samt därefter för riksdagen framlägga förslag i frågan. Sådan framställning gjordes i riksdagens skrivelse den 15 juni 1920 (nr 364).

Sedan Kungl. Maj:t härefter infordrat utlåtande av lantbruksstyrelsen samt av styrelsen för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, anbefalldes Kungl. Maj:t den 26 november 1920 styrelsen för centralanstalten att verkställa den av riksdagen begärda undersökningen.

En av styrelsen för centralanstalten tillsatt särskild kommitté för verkställande av det sålunda givna uppdraget avgav den 20 juni 1925 betänkande med utredningar och förslag (statens offentliga utredningar 1925: 32). Kommitténs förslag utmynnade i en hemställan, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen, att fasta försöksgårdar måtte upprättas inom landet enligt en av kommittén framlagd plan. Försöksgårdarnas antal skulle till att börja med begränsas till fem, därav fyra för jordbruksförsök och en för husdjursförsök. Av dessa skulle en förläggas till Skaraborgs län för försök å den styva leran, en till sandjordsområdet i Kristianstads län, en till mellersta Norrlands fastmarksområde i Västernorrlands län och en till Örebro län för lättlerområdena inom Mälar- och Hjälmabygden. Försöksgården för husdjursförsök borde förläggas så nära den centrala försöksledningen i Stockholm som möjligt. Två av jordbruksförsöksgårdarna borde omedelbart inrättas, nämligen en för lerjordsområdet i Skaraborgs län och en för mellersta Norrlands fastmarksjordar i Västernorrlands län.

Med skrivelse den 30 november 1925 överlämnade styrelsen för centralanstalten till Kungl. Maj:t kommitténs betänkande.

Med anledning av vad styrelsen för centralanstalten i nämnda skrivelse anfört fann Kungl. Maj:t den 25 juni 1926 gott uppdraga åt styrelsen att, till fullföljande av det styrelsen i förevarande avseende förut lämnade uppdraget, i huvudsaklig överensstämmelse med de riktlinjer, som angivits i styrelsens nyssberörda framställning, verkställa utredning och avgiva förslag rörande upprättande av högst fyra jordbruksgårdar samt att för ändamålet anlita sakkunniga personer. I skrivelse den 29 november 1926 hade centralanstaltens styrelse avgivit den genom Kungl. Maj:ts beslut den 25 juni 1926 åt styrelsen överlämnade utredningen, vilken verkställdes av en av styrelsen utsedd kommitté bestående av lantbrukaren David Pettersson i Bjälbo samt professorerna H. Juhlin-Dannfelt och Nils Hansson.

Styrelsen hade i anledning av utredningen hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att bevilja för upprättande av en försöksgård å

kronoegendomen *Lanna nr 10 Borregård* i Saleby socken av Skaraborgs län till engångskostnader 153,500 kronor och till årlig driftkostnad 26,000 kronor ävensom för upprättande av en försöksgård å *Offers gård* i Boteå socken av Västernorrlands län, tillhörig Björkä aktiebolag, därest gården skulle av staten övertagas på arrende, till engångskostnader 56,900 kronor och till årlig driftkostnad 24,050 kronor eller, därest gården skulle av staten förvärvas med äganderätt, till engångskostnader 137,500 kronor och till årlig driftkostnad 20,250 kronor.

I proposition nr 136 till 1928 års riksdag föreslog Kungl. Maj:t riksdagen att för budgetåret 1928/1929 anvisa *dels* för upprättande vid *Lanna Borregården* i Saleby socken av Skaraborgs län av en fast försöksgård för jordbruket till engångskostnader ett extra reservationsanslag av 44,000 kronor, *dels ock* till driftkostnader för nämnda försöksgård ett extra anslag av 6,000 kronor. Enligt propositionen beräknades engångskostnaderna för försöksgårdens upprättande till 143,400 kronor och de årliga driftkostnaderna till 22,000 kronor. Enär *Lanna Borregården* skulle för statsverkets räkning övertagas först den 14 mars 1929, ansågs endast ett belopp av 64,000 kronor för engångskostnader och 6,000 kronor för driftkostnader vara erforderligt för budgetåret 1928/1929. Då enligt åtagande av Skaraborgs läns hushållnings-sällskap 20,000 kronor funnes tillgängliga vid påbörjande av arbetet med försöksgårdens iordningställande, behövde för samma budgetår anvisas allena 50,000 kronor, därav 44,000 kronor för engångskostnader och 6,000 kronor för driftkostnader.

I det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet framhöll föredragande departementschefen, att ett första steg då borde tagas för anordnande här i riket av fast försöksverksamhet vid särskilt för ändamålet iordningställda försöksgårdar, samt yttrade därefter bland annat, att ehuru det syntes hava varit önskvärt att på en gång kunnat upprättas åtminstone några försöksgårdar, representativa för jordbruksförhållanden och jordarter inom olika delar av landet, man för det dåvarande torde, med hänsyn till de med en försöksgårds upprättande och drift förbundna icke obetydliga kostnaderna, få begränsa sig till anläggandet av allenast en försöksgård.

I sitt i anledning av propositionen avgivna utlåtande nr 42 yttrade jordbruksutskottet till en början följande.

»Det av Kungl. Maj:t nu framställda förslaget, som på sätt departementschefen uttalat utgör ett första steg för anordnande här i riket av fast försöksverksamhet vid särskilt för ändamålet uteslutande på statens bekostnad iordningställda försöksgårdar, avser upprättande i Västergötland av en sådan försöksgård för jordbruksförsök. Av utredningen i ärendet att döma synes förslaget närmast föranlett av den i riksdagens ovanberörda skrivelse 1920 begärda utredningen rörande bland annat anordnandet av fasta försöksgårdar för jordbruket. Häri pekade riksdagen på att några, exempelvis tre, större fasta försöksgårdar borde komma till stånd, där sådana försök kunde utföras, som krävde större areal eller i övrigt ej kunde lämpligen anordnas med de mera begränsade hjälpmedel, som stode de vid lantbruks- och lantmannaskolor anordnade försöksstationerna till buds.

Den i ärendet verkställda utredningen synes giva vid handen, att vissa svårigheter möta att inom ramen för den nuvarande statsunderstödda försöksverksamheten på jordbrukets område tillgodose önskvärda krav på skärpa och tillförlitlighet. Förbättrade förhållanden i sådant avseende hava ansetts kunna vinnas genom anläggning på sätt riksdagen i berörda skrivelse ifrågasatt av fasta försöksgårdar, där försök kunde fullföljas under en längre följd av år samt övervakas av fast anställd, särskilt för ändamålet utbildad och å gården stationerad personal. Endast vid en sådan försöksgård kunde, framhålles det, i ovan angivet avseende erforderliga garantier vinnas. Saknaden av fasta försöksgårdar hade enligt utredningen ock medfört, att åtskilliga för jordbruket viktiga förhållanden ännu icke kunnat upptagas till experimentell behandling.

I fråga om behovet av en åtgärd i föreslagen riktning synes under ärendets utredning någon tvekan icke hava rått. Utskottet är ock för sin del övertygat, att en mera fast ordnad försöksverksamhet å jordbrukets område kan — om den rätt planlägges och bedrivs — hava en betydelsefull uppgift att fylla. Utskottet tänker härvid icke minst på den möjlighet till erhållande av en fullt opartisk praktisk prövning av uppnådda växtförädlingsresultat, som därigenom skulle vinnas. Det må ock framhållas, att de vid en fast försöksgård utvunna resultaten kunna vara av vägledande betydelse för den enskilde jordbrukaren».

Sedan utskottet därefter berört frågan om platsen för anordnande av en sådan försöksverksamhet samt de för anläggningen beräknade kostnaderna, hemställde utskottet om bifall till Kungl. Maj:ts framställning.

Riksdagen fattade sitt beslut i enlighet med utskottets förslag (R. skr. nr 213).

Vad först angår Kungl. Maj:ts förevarande framställning står det däri gjorda anslagsäskandet i full överensstämmelse med de i propositionen nr 136 till 1928 års riksdag framlagda kostnadsberäkningarna, mot vilka riksdagen icke framställt någon erinran. Utskottet anser sig därför höra tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag.

Utskottet.

Beträffande därefter de väckta motionerna vill utskottet anföra följande.

Såsom av den ovan lämnade redogörelsen framgår, avsåg den av Kungl. Maj:t, på sätt ovan nämnts, senast anbefallda utredningen uppgörande av förslag till högst fyra försöksgårdar enligt vissa angivna riktlinjer. Vidare inhämtas därav, att styrelsen för centralanstalten, efter av särskilt tillkallade sakkunniga verkställd utredning, framlagt förslag om anordnande av en försöksgård vid Lanna Borregården i Skaraborgs län såsom representerande den styva leran i karaktäristisk utbildning och en vid Offers gård i Boteå socken av Västernorrlands län såsom representerande mellersta Norrlands fastmarksområde. Genom riksdagens beslut 1928 om inrättande av en försöksgård vid Lanna Borregården har första steget tagits till förverkligande av den av riksdagen redan 1920 framförda tanken på anordnande av en fast försöksverksamhet i skilda delar av landet. De nu väckta motionerna, i vilka ifrågasättes framläggande redan till 1930 års riksdag av proposition om den tilltänkta försöksgården i mellersta Norrland, avse ett ytterligare steg till fullföljande av den föreliggande planen å ifrågavarande område.

Utskottet anser i likhet med motionärerna vägande skäl tala för inrättande, på sätt centralanstaltens styrelse ifrågasatt, av en försöksgård jämväl för mellersta Norrland, en anordning som utskottet för övrigt finner vara en naturlig konsekvens av den ställning i förevarande avseende, som riksdagen redan intagit. Å andra sidan anser sig utskottet icke böra, såsom motionärerna avse, påkalla framställning härutinnan till 1930 års riksdag men är övertygat, att Kungl. Maj:t skall vid lämplig tidpunkt förelägga riksdagen förslag i ämnet.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må

1) med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning för budgetåret 1929/1930 anvisa

dels för upprättande vid Lanna Borregården i Saleby socken av Skaraborgs län av en fast försöksgård för jordbruket ett extra reservationsanslag av 79,400 kronor, dels ock till driftkostnader för nämnda försöksgård ett extra anslag av 22,000 kronor,

2) att de väckta motionerna I: 45 och II: 93 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utbildnings-
kurser för
kontroll-
assistenter.
[25.]

3:o) **Utbildningskurser för kontrollassistenter.** Under punkt 25 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till anordnande av utbildningskurser för kontrollassistenter anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 12,000 kronor.

Till utbildningskurser för kontrollassistenter har riksdagen anvisat medel alltsedan 1911. Medelsbehovet för ett vart av de senaste 3 budgetåren har beräknats till 14,000 kronor. Å anslaget har till den 1 juli 1929 beräknats en reservation å omkring 2,000 kronor.

Utskottet.

Framställningen tillstyrkes av utskottet, som alltså hemställer,

att riksdagen må till anordnande av utbildningskurser för kontrollassistenter anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 12,000 kronor.

Utbildnings-
kurser för
ladugårds-
förmän och
svinskötare.
[26.]

4:o) **Utbildningskurser för ladugårdsförmän och svinskötare.** Under punkt 26 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för anordnande av utbildningskurser för ladugårdsförmän och svinskötare anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 21,500 kronor.

(Statsrådsprotokollet sid. 41—46.)

Riksdagen har under flera år anvisat anslag till anordnande av utbildningskurser för ladugårdsförmän samt från och med 1918 jämväl till dylika

kurser för svinskötare. För vart och ett av budgetåren 1926/1929 har för ändamålet anvisats ett extra reservationsanslag av 32,000 kronor.

Departementschefen har räknat med en medelstillgång av 34,000 kronor för läsåret. Då det torde kunna räknas med, att den 1 juli 1929 å anslaget kommer att finnas en reservation å 12,500 kronor, har han beräknat det ytterligare belopp, som tarvas för budgetåret 1929/1930, till 21,500 kronor.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må till anordnande av utbildningskurser för ladugårdsförmän och svinskötare anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 21,500 kronor.

5:o) **Utbildningskurser för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna.** Under punkt 27 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till anordnande av utbildningskurser för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 3,500 kronor.

Utbildningskurser för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna.

[27.]

Till anordnande av utbildningskurser för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna har riksdagen alltsedan 1918 anvisat anslag. Medelsbehovet har under ett vart av de senaste budgetåren beräknats till 6,000 kronor.

En reservation å anslaget av i runt tal 2,500 kronor har beräknats förefinnas den 1 juli 1929.

Framställningen tillstyrkes av utskottet, som alltså hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må till anordnande av utbildningskurser för kvinnliga ladugårdsskötare i Norrland och Dalarna anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 3,500 kronor.

6:o) **Utbildningskurser i beteskultur och ängsskötsel.** Under punkt 28 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till anordnande av utbildningskurser i beteskultur och ängsskötsel anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 3,200 kronor.

Utbildningskurser i beteskultur och ängsskötsel.

[28.]

Medelsbehovet har under ett vart av de senare budgetåren beräknats till 3,500 kronor. Vid utgången av budgetåret 1928/1929 beräknas förefinnas en reservation å anslaget av cirka 300 kronor.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

Utskottet.

att riksdagen må till anordnande av utbildningskurser i beteskultur och ängsskötsel anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 3,200 kronor.

Stuteriöverstyrelsen.
[34.]

7:o) **Stuteriöverstyrelsen.** I förslaget till riksstat för budgetåret 1929/1930 har Kungl. Maj:t uppfört ordinarie förslagsanslaget, stuteriöverstyrelsen, med oförändrat belopp 33,600 kronor.

(Statsrådsprotokollet sid. 56—72.)

Under punkt 34 har jämväl motiverats uppförande för budgetåret 1929/1930 av anslag till dels avlöningar till tjänstemän vid hingstdepåer och stuteri, dels avlöningar till övrig personal vid hingstdepåer och stuteri, dels ock till hästavelns befrämjande.

Till stuteriväsendet äro i riksstaten för budgetåret 1928/1929 under nionde huvudtiteln uppförda följande ordinarie anslag, nämligen:

Stuteriöverstyrelsen, förslagsanslag	kronor	33,600
Hingstdepåer och stuteri:		
avlöningar, förslagsanslag	»	44,800
hingstdepåernas och stuteriets verksamhet, reservationsanslag	»	277,300
Hästavelns befrämjande, reservationsanslag, att direkt utgå av totalisatormedel	»	250,000
	eller tillhopa kronor	605,700.

Från sistnämnda anslag bestridas kostnaderna för hästpremieringarna varjämte därav beräknats 25,000 kronor till åtgärder för inhemska häststammar samt stamboksföring rörande hästar.

Enligt riksdagens skrivelse den 27 februari 1923 (nr 31) angående medgivande till anordnande av vadhållning med totalisator var införandet av denna anordning avsedd att bereda medel till understöd åt landets hästavel. Vinsten av totalisatorn skulle, med skäligt avdrag för omkostnaderna, inbetalas till statsverket för dylikt ändamål samt för övrigt under iakttagande av de bestämmelser, Kungl. Maj:t kunde finna lämpligt utfärda.

Till statsverket inlevererade totalisatormedel hava enligt statsrådsprotokollet uppgått till

för tiden till den 1 juli 1923 till	12,277: 80	kronor
under budgetåret 1923/1924	» 60,739: 60	»
» » 1924/1925	» 126,381: 90	»
» » 1925/1926	» 216,179: 50	»
» » 1926/1927	» 294,711: 85	»
» » 1927/1928	» 488,448: 50	»

Stuteriöverstyrelsen har för de närmaste åren räknat med en årlig inkomst för statsverket av totalisatorn av omkring 500,000 kronor.

Före den 1 juli 1927 redovisades statsverkets inkomster av vadhållning medelst totalisator vid kapplöpningar och travtävlingar såsom diverse medel. Av dessa totalisatormedel funnes för närvarande odisponerade 276,954 kronor 5 öre.

Genom beslut av 1927 års riksdag uppfördes under nionde huvudtiteln ett reservationsanslag å 185,000 kronor till hästavelns befrämjande (1927/1928 IX: E 5), att direkt utgå av totalisatormedel. Bland riksstatens inkomster

uppfördes i följd härav en inkomsttitel, »totalisatormedel», med samma belopp som nämnda utgiftsanslag.

Vid 1928 års riksdag höjdes anslaget till hästavelns befrämjande till 250,000 kronor, varvid en motsvarande höjning av inkomsttiteln totalisatormedel även ägde rum.

Enligt senaste budgetredovisningen förefanns den 30 juni 1928 å anslaget till hästavelns befrämjande en behållning av 496,571 kronor 18 öre.

På sätt framgår av ovanstående bestridas för närvarande av totalisatormedel utgifterna för prisbelöningar av hästar ävensom till visst belopp åtgärder för inhemska häststammar och stamboksföring rörande hästar (anslaget till hästavelns befrämjande). Av skattemedel däremot täckas kostnaderna för såväl avlöningar till tjänstemännen vid hingstdepåerna och stuteriet (chefer, beridare, läkare, veterinärer och bokhållare) som ock för hingstdepåernas och stuteriets verksamhet, inbegripet avlöningar till den extra ordinarie personalen (stallpersonalen).

Kungl. Maj:ts förslag innebär att totalisatormedlen med hänsyn till den för varje budgetår fortgående ökningen av dessa medel skulle i större utsträckning än hittills tagas i anspråk för täckande av utgifter för stuteriväsendet. Sålunda skulle jämväl kostnaderna för hingstdepåernas och stuteriets verksamhet utom vad angår stallpersonalens avlöningar bestridas av totalisatormedel. Tillika innefattar förslaget en i viss mån förändrad uppställning av anslagen till stuteriväsendet. Sålunda har det nuvarande anslaget till uppehållande av hingstdepåernas och stuteriets verksamhet så uppdelats, att den däri ingående posten till avlöningar åt stallpersonalen liksom tidigare avlöningar till tjänstemännen uppförts såsom särskilt anslag och återstoden överförs till reservationsanslaget till hästavelns förbättrande. I detta senare anslag skulle alltså ingå, förutom de utgifter som för närvarande bestridas från sagda anslag, ifrågavarande allmänna kostnader för hingstdepåerna och stuteriet; och skulle anslaget då komma att avse a) hingstdepåernas och stuteriets verksamhet i angiven omfattning, b) hästupremieringen samt c) bidrag till understödjande av inhemska häststammar och stamboksföring m. m.

Rörande beräklandet av de särskilda anslagsbeloppen har förut berörts, att anslaget till stuteriöverstyrelsen skulle uppföras med oförändrat belopp.

I fråga om det i nu gällande riksstat, under rubriken hingstdepåer och stuteri, upptagna förslagsanslaget till avlöningar å 44,800 kronor, avsett till bestridande av avlöningar åt *tjänstemännen* vid statens hingstdepåer och stuteri enligt den 1 juni 1923 fastställda ordinarie avlöningsstater samt övergångsavlöningsstat för Strömsholms hingstdepå, innefattar Kungl. Maj:ts förslag en minskning med 2,800 kronor eller till 42,000 kronor. För närvarande utgå visserligen årliga avlöningsbelopp endast å tillhoppa 38,998 kronor, därav 5,600 kronor såsom arvode till t. f. chefen vid Strömsholms hingstdepå, vilket arvode enligt § 5 i gällande avlöningsreglemente skall till ordinarie befattningshavare utgå med 8,500 kronor. Ett återbesättande av chefsbefattningen med

ordinarie innehavare skulle därför medföra en ytterligare utgift å 2,900 kronor å anslaget till avlöningar till tjänstemän vid hingstdepåer och stuteri. Departementschefen har på grund härav och i enlighet med stuteriöverstyrelsens förslag ansett, att nu ifrågavarande anslag borde i riksstaten upptagas till nämnda belopp av 42,000 kronor.

Den del av anslaget till uppehållande av hingstdepåernas och stuteriets verksamhet, som beräknas för den *icke-ordinarie personalens (stallpersonalens) avlöning* skulle, såsom förut berörts, enligt Kungl. Maj:ts förslag uppföras såsom särskilt anslag. Kostnaderna för sagda avlöning hava för budgetåret 1928/1929 beräknats till 69,390 kronor. Det nu föreslagna anslaget innefattar i jämförelse med innevarande budgetår ingen annan ändring än att två ålderstillägg vardera å 90 kronor tillkommit och ett ålderstillägg å samma belopp bortfallit. På grund härav har anslaget upptagits med ett till 70,000 kronor avrundat belopp.

I fråga om anslaget till *hästavelns befrämjande* skulle, på sätt förut angivits, från och med budgetåret 1929/1930 däri inbegripas den del av kostnaderna till uppehållande av hingstdepåernas och stuteriets verksamhet, som icke avser stallpersonalens avlöning.

För hingstdepåernas och stuteriets verksamhet beräknas ett tillskott av statsmedel å 179,300 kronor. Motsvarande siffra för budgetåret 1928/1929 utgör 169,917 kronor. Ökningen hänför sig huvudsakligen till ökat medelsbehov för furage vid Flyinge och för byggnaders underhåll, vartill kommer att inkomsten av språngavgifter och försålda hästar vid Strömsholm icke obetydligt nedgått. Sistnämnda förhållande har av stuteriöverstyrelsen angivits bero på att, då numera dressyren av de unga hingstarna ägde rum vid Flyinge och vid Strömsholm icke längre funnes yngre djur, alltså den inkomst, som förr kunnat påräknas i de fall, då sådana hingstar på grund av olämplighet för avel måst försälas som bruksdjur, numera upphört. Utöver ovannämnda belopp å tillhoppa 179,300 kronor hava för budgetåret 1929/1930 liksom för budgetåret 1928/1929 beräknats dels 8,000 kronor för rese- och traktamentspenningar och dels till hingst- och fölinköp 30,000 kronor, vadan sammanlagda medelsbehovet komme att uppgå till $(179,300 + 8,000 + 30,000 =) 217,300$ kronor. Då någon reservation icke ansetts vara att påräkna den 1 juli 1929, skulle alltså för nu ifrågavarande ändamål böra beräknas sistnämnda belopp, innebärande en ökning i de för närvarande för ifrågavarande ändamål beräknade kostnaderna med i runt tal 9,400 kronor.

För hästpremieringen hava beräknats 226,500 kronor eller ett belopp, som är 9,500 kronor högre än det för löpande budgetår upptagna. För understödjande av inhemska häststammar samt för stamboksföring av hästar har beräknats 30,000 kronor, vilka medel till största delen utlämnats såsom understöd åt föreningar för hästavelns befrämjande.

I enlighet med det ovan anförda skulle för de under rubriken hästavelns befrämjande hänfödda behovsposterna böra beräknas följande belopp:

Hingstdepåernas och stuteriets verksamhet	kronor	217,300
Hästupremieringen	»	226,500
Understöd åt hästavelsföreningar samt för stamboksföring av hästar	»	30,000
	kronor	473,800.

I fråga om storleken av det belopp, varmed anslaget till hästavels befrämjande lämpligen bör upptagas i riksstaten, har departementschefen anført följande:

»Även om för närvarande å reservationsanslaget till hästavels befrämjande förefinnes en avsevärd reservation, synes dock icke på grund härav någon avräkning böra ske å det belopp, varmed anslaget till hästavels befrämjande uppföres i riksstaten. Ifrågavarande anslag är avsett att direkt utgå av totalisatormedel, vilka uppföras på inkomstsidan i förslaget till riksstat. De båda summorna för utgifter och inkomster böra motsvara varandra. Lämpligt synes vara, att totalisatormedlen i riksstaten upptagas ungefär med det belopp, varmed de kunna väntas inflyta under nästkommande budgetår. Sagda belopp torde nära sammanfalla med de krav, vilka ställas på nämnda anslag. Med viss avrundning av beloppen vill jag på grund härav föreslå, att anslaget bestämmes till 475,000 kronor, med vilket belopp jämväl inkomsterna av totalisatormedel upptagits på inkomstsidan.»

Summan av anslagen till stuteriväsendet uppgår enligt Kungl. Maj:ts förslag till (33,600 + 42,000 + 70,000 + 475,000 =) 620,600 kronor, varav 475,000 kronor skulle utgå av totalisatormedel. För närvarande utgör den totala anslagssumman 605,700 kronor, varav 250,000 kronor utgå av totalisatormedel.

Mot vad Kungl. Maj:t under förevarande punkt föreslagit har utskottet icke funnit skäl till erinran liksom ej heller mot vad departementschefen i övrigt i ärendet anført.

Utskottet.

Utskottet skall under nästföljande punkter göra hemställan om uppförande dels av anslaget till avlöningar åt ordinarie tjänstemän vid hingstdepåerna och stuteriet, dels av anslaget till avlöning åt den övriga där anställda personalen (stallpersonalen), dels ock av anslaget till hästavels befrämjande.

Utskottet hemställer nu,

att ordinarie förslagsanslaget till stuteriöverstyrelsen må i riksstaten för budgetåret 1929/1930 uppföras med oförändrat belopp, 33,600 kronor.

*Avlöningar
till tjänste-
män vid
hingstdepåer
och stuteri.*

[35.]

8:o) **Avlöningar till tjänstemän vid hingstdepåer och stuteri.** Under åberopande av vad utskottet under nästföregående punkt anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må, med uteslutande ur riksstaten av det däri upptagna ordinarie förslagsanslaget till avlöningar vid hingstdepåer och stuteri, under benämning avlöningar till tjänstemän vid hingstdepåer och stuteri uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 42,000 kronor.

*Avlöningar
till övrig per-
sonal vid
hingstdepåer
och stuteri.*

[36.]

9:o) **Avlöningar till övrig personal vid hingstdepåer och stuteri.** Under åberopande av vad utskottet under punkt 7 här ovan anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må under benämning avlöningar till övrig personal vid hingstdepåer och stuteri i riksstaten uppföra ett ordinarie förslagsanslag av 70,000 kronor.

*Hästavelns
befrämjande.*
[37.]

10:o) **Hästavelns befrämjande.** Under åberopande av vad utskottet under punkt 7 här ovan anfört hemställer utskottet,

att riksdagen må höja ordinarie reservationsanslaget till hästavelns befrämjande, nu 250,000 kronor med 225,000 kronor till 475,000 kronor att direkt utgå av totalisatormedel.

*Förbättrings-
arbeten å
betesmar-
kerna vid
Flyinge
hingstdepå
och stuteri.*
[38.]

11:o) **Förbättringsarbeten å betesmarkerna vid Flyinge hingstdepå och stuteri.** Under punkt 38 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva att för utförande av vissa betesförbättrings- och därmed sammanhängande arbeten vid Flyinge hingstdepå och stuteri må av fonden för anläggande av ett statsstuteri användas ett belopp av högst 35,570 kronor.

Med bifall till Kungl. Maj:ts i proposition nr 110 till 1922 års riksdag framställda förslag medgav riksdagen att för inrättande i samband med Flyinge hingstdepå av ett stuteri finge, i huvudsaklig överensstämmelse med av departementschefen i det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet förordad plan, av fonden för anläggande av ett statsstuteri efter Kungl. Maj:ts beprövande användas intill 400,000 kronor. Enligt nämnda plan och därvid fogad kostnadsberäkning ingick i nämnda summa ett belopp av 39,433 kronor avsett för förbättring av betesmarkerna vid Flyinge med utmarken Linnebjär samt dessa områdets inhägnande, allt enligt en av dåvarande statskonsulenten A. Elofson verkställd närmare utredning.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag, som grundar sig på en av stuteriöverstyrelsen gjord framställning, avser beredande av medel närmast för utförande av vissa ytterligare förbättringsarbeten å betesmarkerna vid Flyinge. Dessa arbeten, vilka skulle omfatta dränering och vattenavledning samt gödsling, kalkning och hjälpsädd, har beräknats draga en kostnad av 27,500 kronor. Återstoden av det ifrågasatta beloppet eller 8,070 kronor är avsett för vissa hägnadsarbeten ävensom för iståndsättande av en till betesmarken vid utmarken Linnebjär ledande väg. De erforderliga medlen avses skola utgå från den odisponerade återstoden av den utav 1916 års riksdag avsatta fonden för anläggande av ett statsstuteri, varå behållningen enligt utredningen i ärendet den 30 juni 1928 uppgick till 343,024 kronor 81 öre.

Efter en närmare redogörelse för stuteriöverstyrelsens ovanberörda framställning i ämnet ävensom för av lantbruksstyrelsen och statskontoret däröver avgivna tillstyrkande utlåtanden har departementschefen anfört följande.

»Enär tillgången på lämpliga beten är av väsentlig betydelse för åstadkommande av ett gott hästmateriel, synes det vara av stor vikt, att Flyinge hingstdepå och stuteri, vilken institution har sig anförtrodd ledningen av landets hästuppfödning, beredes tillfälle att på ett rationellt sätt iståndsätta de vid Flyinge befintliga omfattande betesmarkerna. De av stuteriöverstyrelsen i sådant syfte nu ifrågasatta åtgärderna — vilka torde innefatta en nödvändig komplettering av de i samband med stuteriets inrättande planerade och sedermera verkställda betesförbättringarna — anser jag mig förden skull böra tillstyrka. Mot de beräknade kostnaderna för dessa arbeten, vid vilkas utförande torde böra iakttagas vad lantbruksstyrelsen i ärendet anför, har jag intet att erinra liksom ej heller mot att för kostnadernas täckande ett belopp av högst 35,570 kronor tages i anspråk från fonden för anläggande av ett statsstuteri, vars behållning därtill lämnar god tillgång. För denna medelsdisposition bör emellertid riksdagens medgivande inhämtas.»

Då utskottet icke funnit skäl till erinran mot förevarande framställning, hemställer utskottet,

Utskottet.

att riksdagen må medgiva att för utförande av vissa betesförbättrings- och därmed sammanhängande arbeten vid Flyinge hingstdepå och stuteri må av fonden för anläggande av ett statsstuteri användas ett belopp av högst 35,570 kronor.

12:o) **Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln.** I förslaget till rikstat för budgetåret 1929/1930 har Kungl. Maj:t uppfört ordinarie reservationsanslaget för befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln med oförändrat belopp, 273,000 kronor.

Befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1929/1930 uppföra ordinarie reservationsanslaget för befrämjande i allmänhet av nötboskapsaveln med oförändrat belopp, 273,000 kronor.

*Understöd åt
kontroll-
föreningsverk-
samhet.*

13:o) **Understöd åt kontrollföreningsverksamhet.** I förslaget till riksstat för budgetåret 1929/1930 har Kungl. Maj:t uppfört ordinarie reservationsanslaget för understöd åt kontrollföreningsverksamhet med oförändrat belopp, 80,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1929/1930 uppföra ordinarie reservationsanslaget för understöd åt kontrollföreningsverksamhet med oförändrat belopp, 80,000 kronor.

*Avelscentra
för nötboskap.
[39.]*

14:o) **Avelscentra för nötboskap.** Under punkt 39 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för bestridande av kostnaderna för avelscentra för nötboskap anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 21,700 kronor.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning, som överensstämmer med den av 1925 års riksdag utan erinran lämnade beräkningen av medelsbehovet för tävlingarnas upprätthållande till och med budgetåret 1931/1932, föranleder icke någon utskottets erinran. Utskottet hemställer alltså,

att riksdagen må för bestridande av kostnaderna för avelscentra för nötboskap anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 21,700 kronor.

*Befrämjande
i allmänhet
av svinaveln.*

15:o) **Befrämjande i allmänhet av svinaveln.** I förslaget till riksstat för budgetåret 1929/1930 har Kungl. Maj:t uppfört ordinarie reservationsanslaget för befrämjande i allmänhet av svinaveln med oförändrat belopp, 60,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1929/1930 uppföra ordinarie reservationsanslaget för befrämjande i allmänhet av svinaveln med oförändrat belopp, 60,000 kronor.

16:o) **Avkastningsbedömning rörande avelssvin.** Under punkt 42 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för anordnande av avkastningsbedömning rörande avelssvin anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra anslag av 17,500 kronor.

Avkastnings-
bedömning
rörande avels-
svin.
[42.]

Sedan år 1920 har riksdagen anvisat anslag för anordnande av avkastningsbedömning rörande avelssvin. I riksstaten för innevarande budgetår har för ändamålet uppförts ett extra anslag av 15,500 kronor.

För användningen av anslaget, vilket ställts till styrelsens för centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet förfogande, har Kungl. Maj:t den 22 oktober 1922 meddelat föreskrifter, vilkas innehåll återgivits å sid. 105 i nionde huvudtiteln till 1923 års riksdag.

Ifrågavarande verksamhet ledes av nämnda styrelse samt har sedan april 1923 bedrivits vid ett större, vid Åstorp i Skåne beläget svininstall. Till denna försöksstation levereras smågrisar från i södra och mellersta Sverige befintliga svinavelsstationer och med dem jämförliga avelsbesättningar.

Förevarande framställning avser en höjning av det nuvarande anslagsbeloppet med 2,000 kronor för att därigenom möjliggöra en utvidgning av försöksstationen vid Åstorp.

Efter att hava redogjort för framkommet förslag jämväl om inrättande av en försöksstation i mellersta Sverige har departementschefen anfört följande.

»Det framlagda förslaget om upprättandet av ytterligare en försöksstation för avkastningskontroll inom svinaveln finner jag med hänsyn till sagda avels stora betydelse för det svenska jordbruket synnerligen beaktansvärt. Med hänsyn till nödvändigheten att begränsa statsutgifterna synes emellertid med förslagets realiserande böra tillsvidare anstå. Däremot anser jag förslaget om utvidgning av försöksstationen i Åstorp böra tillmötesgå. För en merkostnad av allenast 2,000 kronor skulle möjliggöras en utökning av de därstädes samtidigt uppställda försökssvinens antal med 50 procent. Genomförandet av en dylik utvidgning bör bliva av viss betydelse jämväl för den mellansvenska svinskötseln.»

Utskottet biträder Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

Utskottet.

att riksdagen må för anordnande av avkastningsbedömning rörande avelssvin anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra anslag av 17,500 kronor.

17:o) **Fåravelns befrämjande.** I förslaget till riksstat för budgetåret 1929/1930 har Kungl. Maj:t uppfört ordinarie reservationsanslaget för fåravelns befrämjande med oförändrat belopp, 24,000 kronor.

Fåravelns
befrämjande.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1929/1930 uppföra ordinarie reservationsanslaget för fåravelns befrämjande med oförändrat belopp, 24,000 kronor.

Fjäderfä-
avelns befräm-
jande.
[48.]

18:o) **Fjäderfäavelns befrämjande.** Under punkt 43 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till fjäderfäavelns befrämjande anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra anslag av 20,000 kronor.

(Statsrådsprotokollet sid. 86—90).

Motion.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren väckt, till utskottet hänvisad motion nr 25 av herrar *Magnusson* i Kalmar och *Heiding*, vari hemställts, att riksdagen må anslå ett belopp av 10,000 kronor under nionde huvudtiteln för budgetåret 1929/1930 att tilldelas Sveriges fjäderfäodlares riksförbund att användas för ägghandelns och värpkontrollens ordnande.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionen.

Till fjäderfäavelns befrämjande har riksdagen från och med 1904 årligen anvisat anslag. Under budgetåren 1927—1929 har anslaget varit upptaget med 19,000 kronor.

Anslaget har av Kungl. Maj:t under vissa villkor ställts till Sveriges allmänna fjäderfäavelsförenings förfogande.

År 1926 bildades en ny sammanslutning, Sveriges fjäderfäodlares riksförbund, med i stort sett samma program som nämnda förening. I december 1927 anhöll denna nya förening att bliva delaktig av det statsanslag, som anvisades för fjäderfäavelns främjande. Ansökningen inkom emellertid för sent för att bliva föremål för behandling i samband med framställning om anslag för förevarande ändamål till 1928 års riksdag. Motionsvis yrkades dock, att statsunderstöd för budgetåret 1928/1929 måtte beviljas förbundet med 10,000 kronor. Jordbruksutskottet ansåg sig dock icke kunna tillstyrka bifall till motionen och anförde bland annat, att utskottet funne lämpligheten att splittra statsbidraget till fjäderfäavelns befrämjande på två för i huvudsak samma syfte arbetande enskilda föreningar kunna starkt ifrågasättas. Motionen föranledde icke någon åtgärd lika litet som ovan nämnda av förbundet hos Kungl. Maj:t gjorda framställning.

Av berörda statsrådsprotokoll framgår bland annat, att Sveriges fjäderfäodlares riksförbund hos Kungl. Maj:t gjort framställning om ett statsbidrag av 10,000 kronor för 1929 av de till fjäderfäavelns befrämjande av riksdagen anvisade medel.

I häröver avgivet utlåtande till Kungl. Maj:t har lantbruksstyrelsen anförut huvudsakligen följande.

Inom Sveriges allmänna fjäderfäavelsförening hade staten tillförsäkrat sig ett visst inflytande därigenom, att Kungl. Maj:t förbehållit sig rätten att utse en ledamot i föreningens styrelse och en revisor att granska föreningens räkenskaper och förvaltning. Det behov av konsulterande verksamhet på fjäderfäodlingens område, som enligt lantbruksstyrelsens på sin tid avgivna förslag skulle fyllas genom anställande av en statskonsulent, hade fyllts genom av föreningen anställda konsulenter med verksamhet över hela landet.

Ett bifall till ansökningen om statsbidrag till det nybildade riksförbundets

verksamhet skulle betyda ett avsteg från den praxis, som på området hittills varit rådande, och innebära en splittring av det statsunderstödda arbetet till fjäderfäavelns främjande. Emot en sådan åtgärd hade på sin tid hushållningssällskapens ombud uttalat sig, och hade jämväl jordbruksutskottet vid senaste riksdag ansett sig böra ifrågasätta lämpligheten därav. För egen del funne lantbruksstyrelsen det vara tydligt, att en splittring av det jämförelsevis obetydliga statsanslaget för ändamålet måste medföra betydligt minskad effekt till nackdel för fjäderfäkötseln i dess helhet.

Under sådana förhållanden ansåge lantbruksstyrelsen statsbidrag böra utgå till det nybildade riksförbundet allenast under förutsättning, att den äldre föreningen förlorat allmänhetens förtroende och det nya förbundet visat sig i högre grad besitta detta förtroende och vara mera ägnat att handhava de statliga åtgärderna på området.

För bedömande av läget härutinnan hade lantbruksstyrelsen från de båda organisationerna infortrat dels berättelse över det senaste årets verksamhet, dels ock förteckning över till dem anslutna underavdelningar och uppgift om antalet medlemmar inom dessa. Av såväl styrelseberättelserna som medlemsförteckningarna funne lantbruksstyrelsen otvetydigt framgå, att den äldre föreningen såväl med hänsyn till verksamhet som omfattning fortfarande vore den enda egentliga riksorganisationen.

En närmare granskning av riksförbundets medlemsförteckning gäve vid handen, att förbundet huvudsakligen hade sin verksamhet och tyngdpunkt förlagd till södra delen av Kalmar län, som inrymde icke mindre än 2,057 av förbundets hela till 2,583 uppgående medlemsantal. Att märka vore, att den till förbundet anslutna lokalföreningen för Värmlands län, enligt vad som framginge av handlingarna, endast villkorligt tillhörde förbundet och tydligen, därest förbundet ej komme i åtnjutande av statsbidrag, skulle återgå till den äldre föreningen, till vilken nämnda lokalförening varit ansluten före riksförbundets bildande.

Fjäderfäavelsföreningen hade i sin redogörelse meddelat uppgift om medlemsantalet under de senaste fyra åren. Därav framginge, att anslutningen till föreningen till följd av den splittring, som förbundets bildande medförde, tillfälligtvis minskats, i det att medlemsantalet, som 1924 utgjort 7,483, 1925 nedgått till 5,983. Medlemsantalets snabba tillväxt under senaste tiden — medlemsantalet för 1927 utgjorde 7,690 — syntes dock tydligt utvisa, att föreningen återvunnit förtroendet och nu med sina tämligen starka lokalföreningar inom så gott som alla län utgjorde en verklig riksorganisation.

Lantbruksstyrelsen ansåge sig icke kunna tillstyrka statsbidrag till riksförbundet utan ansåge, att statsanslaget till fjäderfäavelns befrämjande fortfarande borde utgå till fjäderfäavelsföreningen och beräknas med ledning av dess statförslag.

Från Sveriges fjäderfäodlares riksförbund hade till Kungl. Maj:t inkommit en skrivelse av den 15 oktober 1928, däri förbundet riktat viss kritik mot Sveriges allmänna fjäderfäavelsförenings verksamhet.

I anledning härav hade *lantbruksstyrelsen*, efter hörande av *fjäderfäavelsföreningen*, den 21 november 1928 avgivit infortrat utlåtande till Kungl. Maj:t. Under åberopande av vad däri anförts och med hänsyn till föreningens förklaring hade lantbruksstyrelsen funnit förbundets framställning icke behöva föranleda någon Kungl. Maj:ts vidare åtgärd.

Vid ärendets föredragning den 21 december 1928 har Kungl. Maj:t beslutat i överensstämmelse med lantbruksstyrelsens förslag.

Departementschefen har med hänsyn till fjäderfäavelns stora värde såsom binäring till jordbruket samt betydelsen av denna binärings fortgående utveckling ansett anslag från statens sida för fjäderfäavelns främjande väl motiverat.

Under återopande av de av lantbruksstyrelsen anförda skäl och med hänsyn till önskvärdheten av att splittring i arbetet för denna närings förkovran i möjligaste mån måtte undvikas, har han tillstyrkt att, likasom förut varit fallet, anslaget användes för stödande av Sveriges allmänna fjäderfäavelsförenings verksamhet.

I motionen framhålles, hurusom Sveriges allmänna fjäderfäavelsförenings verksamhet huvudsakligast omfattade propagandaarbete, under det att Sveriges fjäderfäodlares riksförbund i främsta rummet inriktat sin verksamhet på sådana för fjäderfäavelns främjande mera betydelsefulla praktiska åtgärder som ett rationellt ordnande av ägghandeln samt åvägabringande av värpkontroll. Motionärerna, som emellertid icke ifrågasätta någon uppdelning mellan ifrågavarande båda sammanslutningar på ifrågavarande område av det för närvarande utgående beloppet till fjäderfäavelns befrämjande, anse dock både sakskäl och billighetsskäl tala för att Sveriges fjäderfäodlares riksförbund genom statsunderstöd sättes i tillfälle att bättre än hittills arbeta efter angivna principer, vilka, i den mån de redan kunnat praktiskt omsättas, enligt motionärernas mening visat sig föra till ett gott resultat, och föreslå i anslutning härtill anvisande för detta ändamål av ett särskilt anslag av 10,000 kronor.

Utskottet.

Utskottet finner icke anledning frångå sin på sätt ovan nämnts förlidet år intagna ståndpunkt till den i förevarande motion väckta frågan och kan sålunda ej förorda beviljande av det i motionen begärda anslaget till Sveriges fjäderfäodlares riksförbund. Då utskottet går att tillstyrka bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning, vill utskottet emellertid i anledning av den kritik, som i motionen riktats mot Sveriges allmänna fjäderfäavelsförenings verksamhet, uttala att i den mån fog kan finnas för de gjorda erinringarna föreningen torde låta sig angeläget vara att — jämsides med propagandaverksamheten, vars betydelse utskottet väl inser — jämväl i möjligaste mån söka främja tillgodoseendet av det med allt större styrka framträdande kravet på ägghandelns ordnande och åvägabringande av en rationell värpkontroll. Om dessa synpunkter synes departementschefen ock hava velat göra en antydan genom sitt vid tillstyrkan av ett till 20,000 kronor förhöjt statsbidrag gjorda uttalande, att detta belopp torde kunna medgiva möjlighet för Sveriges allmänna fjäderfäavelsförening att bedriva sin verksamhet under tillgodoseende av utvecklingens krav.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

1) att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning till fjäderfäavelns befrämjande anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra anslag av 20,000 kronor.

2) att motionen II:25 ej må föranleda någon riksdagens åtgärd.

19:o) **Biskötselns befrämjande.** I förslaget till riksstat för budgetåret 1929/1930 har Kungl. Maj:t uppfört ordinarie reservationsanslaget för biskötselns befrämjande med oförändrat belopp, 10,000 kronor.

Biskötselns befrämjande.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må i riksstaten för budgetåret 1929/1930 uppföra ordinarie reservationsanslaget för biskötselns befrämjande med oförändrat belopp, 10,000 kronor.

20:o) **Ytterligare anslag för ombyggnad av värmeanläggningen vid veterinärhögskolan.** Under punkt 46 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva att av »försäljningsmedlen för veterinärintitutets forna tomter vid Karlaplan» må — utöver det belopp av 220,000 kronor, som enligt beslut av 1928 års riksdag får användas för ombyggnad av värmeanläggningen vid veterinärhögskolan — för samma och övriga i statsrådsprotokollet angivna ändamål användas ytterligare intill ett belopp av 37,500 kronor.

Ytterligare anslag för ombyggnad av värmeanläggningen vid veterinärhögskolan.

[46.]

Med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen nr 45 till 1928 års riksdag framlagda förslag medgav riksdagen enligt anmälan i skrivelse den 17 april 1928, nr 130, att av »försäljningsmedlen för veterinärintitutets forna tomter vid Karlaplan» finge användas ett belopp av intill 220,000 kronor för ombyggnad av värmeanläggningen vid veterinärhögskolan. Ombyggnaden var avsedd att utföras i huvudsaklig överensstämmelse med ett av ingenjören Johan Lidén, Stockholm, uppgjort, i propositionen närmare angivet fullständigt förslag av den 27 oktober 1927.

Den 20 april 1928 bemyndigade Kungl. Maj:t byggnadsstyrelsen att i samråd med styrelsen för veterinärhögskolan gå i författning om verkställande för en kostnad av högst 220,000 kronor av berörda ombyggnad i anslutning till ovannämnda förslag.

I framställning till Kungl. Maj:t har byggnadsstyrelsen anmält behovet av ytterligare medel för utförande av värmeanläggningen samt vissa i samband därmed stående arbeten. Styrelsen har hemställt om anvisande för ändamålet av 37,500 kronor, varav 27,000 kronor för slutförande av arbetena

med ombyggnad m. m. av värmeanläggningen, 5,500 kronor för flyttning av äldre ångpannan till den nya panncentralen vid högskolan samt rivning av den äldre pannskorstenen samt 5,000 kronor till bestridande av byggnadsförslagets andel i omkostnaderna för byggnadsstyrelsens byggnadsbyrå.

Styrelsen för veterinärhögskolan har tillstyrkt framställningen, och statskontoret, som ej framställt någon erinran mot det begärda anslagsbeloppet, har yttrat sig rörande sättet för de erforderliga medlens beredande.

Departementschefen har i frågan anfört följande.

»Av byggnadsstyrelsens ifrågavarande framställning framgår, att den i början av sommaren 1928 påbörjade ombyggnaden av veterinärhögskolans värmeanläggning ännu icke kunnat slutföras, bland annat på grund av att de härför anvisade medlen visat sig otillräckliga. Vad styrelsen i ärendet anfört, synes mig vidare giva vid handen, att behovet av de nu begärda ytterligare medlen huvudsakligen föranletts av under ombyggnadsarbetets utförande uppkomna eller eljest uppdagade förhållanden, vilka icke kunnat förutses eller svårigen kunnat beräknas vid kostnadsförslagets uppgörande. Bland annat har den kalla väderleken under våren och försommaren nödvändiggjort den nuvarande värmeanläggningens användning längre fram på året än eljest pläгат vara vanligt, varigenom upptagandet av undersökningen av rörsystemets användbarhet väsentligt fördröjts och i följd därav infordrandet av entreprenadanbud å huvudrörledningar m. m. kunnat ske först senare under en i sådant hänseende mera ogynnsam tid.

Under dessa omständigheter och med hänsyn till angelägenheten av, att den beslutade ombyggnaden snarast må kunna bringas till fullbordan, vill jag tillstyrka, att det härför erforderliga ytterligare beloppet av 27,000 kronor ställes till förfogande. Likaså vill jag förorda, att i detta sammanhang medel till belopp av sammanlagt 10,500 kronor beviljas för de av byggnadsstyrelsen angivna ändamål, för vilka från början intet belopp beräknats. Av dessa utgifter lärer utbetalandet för företaget av viss andel i omkostnaderna för byggnadsstyrelsens byggnadsbyrå överensstämma med gällande grunder för uppehållande av sagda byrås verksamhet, varjämte den ifrågasatta flyttningen av den äldre ångpannan till den nya panncentralen och rivningen av den äldre pannskorstenen synas vara av omständigheterna påkallade åtgärder. Såsom statskontoret framhållit kunna de erforderliga medlen, tillhoppa 37,500 kronor, erhållas från kvarstående behållning å försäljningsmedlen för veterinärinstitutets tomter. Uppförande å riksstaten av särskilt anslag tarvas sålunda icke. Ärendet är emellertid, såsom statskontoret uttalat, av beskaffenhet att böra underställas riksdagens prövning.»

Utskottet.

Då någon erinran icke torde kunna göras mot Kungl. Maj:ts framställning, tillstyrker utskottet förslaget och hemställer alltså,

att riksdagen må medgiva att av »försäljningsmedlen för veterinärinstitutets forna tomter vid Karlaplan» må — utöver det belopp av 220,000 kronor, som enligt beslut av 1928 års riksdag får användas för ombyggnad av värmeanläggningen vid veterinärhögskolan — för samma och övriga ovan angivna ändamål användas ytterligare intill ett belopp av 37,500 kronor.

21:o) **Allmänt anslag till hushållningssällskapen.** Under punkt 51 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja ordinarie anslaget till allmänt anslag till hushållningssällskapen, nu 2,900,000 kronor, med 100,000 kronor till 3,000,000 kronor.

*Allmänt
anslag till
hushållnings-
sällskapen.
[51.]*

(Statsrådsprotokollet sid. 113—117.)

I en inom andra kammaren väckt, till jordbruksutskottet hänvisad motion nr 281 av herr *Wachtmeister* har hemställts, att anslaget till hushållningssällskapen utöver i statsverkspropositionen föreslagna 100,000 kronor ytterligare måtte förhöjas med 82,798 kronor 90 öre att fördelas på sätt i motionen nämnes.

Motion.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionen.

I proposition nr 107 till 1923 års riksdag framlade Kungl. Maj:t förslag till omorganisation av hushållningssällskapen m. m. Förslaget blev av riksdagen enligt skrivelse den 2 juni 1923, nr 297, i huvudsak bifallet. Författningar i ämnet utfärdades därefter den 8 juni 1923, nämligen dels förordning (nr 228) angående visst villkor för statsbidrag åt hushållningssällskap, dels kungörelse (nr 229) med allmänna grunder för hushållningssällskapsorganisation, dels ock förordning (nr 230) angående fördelning av allmänt anslag till hushållningssällskapen såsom ersättning för till statsverket indragna brännvinsförsäljningsmedel. Nu nämnda författningar trädde samtliga i tillämpning den 1 januari 1925.

Enligt ovannämnda förordning nr 230/1923 skall vid fördelningen av statsbidraget så förfaras, att ett grundbelopp av 10,000 kronor tillföres varje hushållningssällskap samt att därefter av anslagets återstod sex tiondelar fördelas efter den med jordbruk och fiske sysselsatta folkmängden inom hushållningssällskapsområdena, tre tiondelar efter den övriga folkmängden inom samma områden, dock att där stad inom hushållningssällskapsområde har mer än 10,000 invånare av överskjutande invånarantalet medräknas allenast tjugu procent samt en tiondel efter arealen av sällskapens områden.

Av statsrådsprotokollet framgår att till Kungl. Maj:t inkommit framställningar om ökat anslag till hushållningssällskapen från Blekinge, Uppsala, Kronobergs, Kalmar läns södra och Örebro läns hushållningssällskap.

Lantbruksstyrelsen har i över nämnda framställningar avgivet utlåtande till Kungl. Maj:t framhållit att det givetvis hittills varit förenat med vissa svårigheter att klart överblicka de ekonomiska konsekvenserna av den genomförda omorganisationen av hushållningssällskapen, särskilt såvitt anginge deras vidgade verksamhet och därav föranledda ökade utgifter samt ökade behov av penningmedel. Lantbruksstyrelsen ansåge sig dock kunna bestämt uttala, att erfarenheten redan visat, att ett verkligt behov av ytterligare förhöjning av statsbidraget föreläge. Ett ställningstagande till frågan, huruvida en mera avsevärd förhöjning vore befogad, krävde emellertid en vidlyftig utredning omfattande även andra delar av hushållningssällskapens verksamhet än den rent ekonomiska. Vid sådant förhållande ansåge sig lantbruksstyrelsen för närvarande, under åberopande av vad styrelsen anfört i skrivelse den 27 augusti 1926, böra begränsa sig till att hemställa om en förhöjning av det nu för ändamålet utgående anslaget med allenast 100,000 kronor.

Departementschefen har anfört följande.

»Genom omorganisationen av hushållningssällskapen och de förutsättningar för utveckling av sällskapens verksamhet, som denna beredde, var givetvis att emotse ett ökat behov av understöd från statens sida. Detta förhållande har ock beaktats och tagit sig uttryck i en ganska väsentlig ökning av anslagen till sällskapen. Förutom att särskilt anslag å 170,000 kronor beretts till avlöning åt sällskapens sekreterare, har en direkt ökning av det allmänna anslaget skett med 367,000 kronor [2,900,000 — (2,100,000 + 433,000) = 367,000]. Förutom med dessa bidrag understödjer staten verksamheten genom anslag till konsulenter, upplysningsverksamhet m. m. Emellertid torde, såsom jämväl framgår av föreliggande framställningar, ett kännbart behov föreligga av ytterligare förhöjning av anslagsmedeln, så framt sällskapen skola kunna med nödig kraft och framgång fullfölja sin verksamhet. Såsom lantbruksstyrelsen framhållit, tarvar emellertid ett ställningstagande till frågan om anslagsökning en ingående utredning, omfattande jämväl andra delar av sällskapens verksamhet än den rent ekonomiska. Styrelsen har emellertid föreslagit, att redan nu en ökning av anslaget borde ske med 100,000 kronor. Med hänsyn till betydelsen för hushållningssällskapen av att någon inkomstförstärkning omedelbart beredes dem vill jag tillstyrka lantbruksstyrelsens förslag. Detta innebär tillika, att det nya belopp, som tillföres anslaget, skulle fördelas efter förut tillämpade grunder. Även detta synes mig välbetänkt med hänsyn till de vådor med avseende å en rättvis anslagsfördelning, som torde vara förbundna med en rubbning av sagda grunder.»

Motionären avser, att hushållningssällskapen skulle i avvaktan på den utredning angående sällskapens verksamhet, som på sätt lantbruksstyrelsen och departementschefen anfört krävdes för ett slutligt ställningstagande till frågan om ytterligare anslagsförhöjning, beredas en ökning utöver vad Kungl. Maj:ts förslag innebär motsvarande det belopp, som vederbörande hushållningssäll-

skap utgivit för stödjande av föreningar och sammanslutningar, vilkas verksamhetsområde sträckte sig utanför det egna länet.

Utskottet vill erinra, att de hushållningssällskap, som enligt utredningen i ärendet gjort framställning om ökat anslag, icke närmare angivit den enligt deras mening erforderliga höjningens storlek, och lantbruksstyrelsen liksom ock departementschefen har med hänsyn till den ingående utredning, som ansetts erforderlig för ett slutligt ställningstagande till anslagsfrågan, stannat vid att förorda en höjning av det nuvarande anslaget med det av Kungl. Maj:t föreslagna beloppet, 100,000 kronor, att utgå enligt nu gällande grunder för anslagets fördelning.

Utskottet.

Att vid sådant förhållande på sätt motionären ifrågasätter anvisa ett ytterligare belopp att därtill utgå efter nya grunder, som utskottet i varje fall icke skulle kunna godkänna, finner sig utskottet böra avstyrka.

Utskottet, som sålunda biträder Kungl. Maj:ts förslag, vill emellertid uttala önskvärdheten och vikten av att den antydda utredningen — såsom departementschefen framhållit innefattande jämväl andra delar av hushållningssällskapens verksamhet än den rent ekonomiska — så bedrives, att resultatet därav kan föreligga snarast möjligt.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet.

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förvarande framställning och med avslag å den i ämnet väckta motionen II: 281 höja ordinarie anslaget till allmänt anslag till hushållningssällskapen, nu 2,900,000 kronor, med 100,000 kronor till 3,000,000 kronor.

22:o) **Sekreterare hos hushållningssällskapen.** Med tillstyrkande av bifall till vad Kungl. Maj:t föreslagit under punkt 52 hemställer utskottet,

*Sekreterare
hos hushållningssällskapen.*

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår såsom statsbidrag för kalenderåret 1929 till avlöande av sekreterare hos hushållningssällskapen anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra förslagsanslag av 170,000 kronor.

[52.]

23:o) **Höjande av det mindre jordbruket.** Under punkt 54 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till åtgärder under kalenderåret 1929 för höjande av det mindre jordbruket anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 325,000 kronor.

*Höjande av
det mindre
jordbruket.*

[54.]

Under en lång följd av år har riksdagen anvisat medel till åtgärder för höjande av det mindre jordbruket. För ändamålet har under de senare åren

såsom extra reservationsanslag anvisats för vardera av budgetåren 1925/1926 och 1926/1927 300,000 kronor samt för vardera av budgetåren 1927/1928 och 1928/1929 325,000 kronor.

Kungl. Maj:t har den 1 juni 1923 utfärdat dels reglemente för med statsmedel understödda åtgärder till höjande av det mindre jordbruket (nr 244), dels ock kungörelse angående statsbidrag till dylika åtgärder (nr 245) med däri genom kungörelse den 23 mars 1928 (nr 75) gjord ändring.

Av ifrågavarande anslag har Kungl. Maj:t för 1927 anvisat dels 325,000 kronor, varav efter intyg från lantbruksstyrelsen 317,410 kronor 97 öre blivit utanordnade, dels ock sedermera med anlitanade av förefintlig reservation ytterligare 13,778 kronor 91 öre. För 1928 förelägo ansökningar från hushållningssällskap och undervisningsanstalter om understöd till ett belopp av sammanlagt 434,135 kronor 50 öre. Kungl. Maj:t har för ändamålet för sistnämnda år anvisat 325,000 kronor enligt följande fördelning:

till premiering av mindre jordbruk	kronor 189,900
» » » » odlingsföretag	» 28,000
» studieresor	» 32,600
» hushållningssällskapens undervisning	» 55,500
» annan undervisning	» 19,000
	summa kronor 325,000.

Lantbruksstyrelsen har i skrivelse den 31 augusti 1928 rörande anslagsbehovet för ändamålet för budgetåret 1929/1930 anförd följande.

Kraven på bidrag för 1928 syntes kunna tyda på behov av en förhöjning av anslaget. Lantbruksstyrelsen ville emellertid erinra, att 1928 års riksdag uttalat önskvärdheten av att den gren av ifrågavarande statliga verksamhet, som avsåge premiering av mindre odlingsföretag, avvecklades. Under det att för detta särskilda ändamål för 1927 beviljats bidrag med tillhopa 55,733 kronor 7 öre, hade i överensstämmelse med det sålunda uttalade direktivet för 1928 anvisats allenast ett belopp av 28,000 kronor. På grund av denna avsevärda minskning av bidragen till premiering av mindre odlingsföretag hade statsbidragen till de övriga verksamhetsgrenar, som understödjas med medel från ifrågavarande anslag, kunnat väsentligt höjas. Något behov av ytterligare höjning utav bidragen till dessa sistnämnda grenar torde därför — åtminstone för närvarande — icke förefinnas.

Utskottet.

Utskottet har icke något att erinra mot Kungl. Maj:ts förevarande framställning. Rörande den i anslaget ingående posten till premiering av mindre odlingsföretag vill utskottet uttala, att tidpunkten nu torde vara inne för ett fullständigt genomförande av den avveckling av ifrågavarande post, varom, på sätt i ärendet erinrats, utskottet senast förlidet år uttalat önskvärdheten. I anslutning härtill förutsätter utskottet, att vid beräkningen av ifrågavarande anslag för budgetåret 1930/1931 något bidrag icke upptages till premiering av mindre odlingsföretag utan att i stället ökade medel beredas för övriga ändamål, vilka äro avsedda att tillgodoses från detta anslag.

Under uttalande härav hemställer utskottet,

att riksdagen må till åtgärder under kalenderåret 1929 för höjande av det mindre jordbruket anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 325,000 kronor.

24:o) **Ordnad bokföring vid mindre jordbruk m. m.** Under punkt 55 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom bidrag till åtgärder för främjande av ordnad bokföring vid mindre jordbruk m. m. anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

Ordnad bokföring vid mindre jordbruk m. m.
[55.]

(Statsrådsprotokollet sid. 120 och 121.)

För innevarande budgetår beräknades medelsbehovet till 30,000 kronor. Med hänsyn till en beräknad reservation av 6,000 kronor kunde anslagsanvisningen begränsas till 24,000 kronor. Vid ingången av budgetåret 1929/1930 har en reservation å ifrågavarande anslag av cirka 10,000 kronor ansetts vara att påräkna, på grund varav anslagsbehovet skulle kunna inskränkas till 20,000 kronor.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts framställning och hemställer alltså,

Utskottet.

att riksdagen må såsom bidrag till åtgärder för främjande av ordnad bokföring vid mindre jordbruk m. m. anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

25:o) **Jordbrukskonsulenter.** Under punkt 56 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom bidrag till avlöande under 1929 av högst 56 jordbrukskonsulenter anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra förslagsanslag av 281,000 kronor.

Jordbrukskonsulenter.
[55.]

(Statsrådsprotokollet sid. 121—124.)

I två inom riksdagen väckta, till utskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen nr 162 i första kammaren av herr *Bodin m. fl.* och nr 295 i andra kammaren av herr *Gardell i Gans m. fl.*, har hemställts, att riksdagen såsom bidrag till avlöande under 1929 av högst 59 jordbrukskonsulenter måtte anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra förslagsanslag av 293,000 kronor att fördelas bland hushållningssällskapen så, att varje hushållningssällskap erhåller anslag till avlöande av minst två konsulenter.

Motioner.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionerna.

Såsom bidrag till avlöande av jordbrukskonsulenter har riksdagen från och med år 1908 årligen å extra stat anvisat anslag, vilkas belopp småningom ökats. För budgetåret 1928/1929 anvisades för ändamålet ett extra förslagsanslag av 275,000 kronor, avsett till avlöande under 1928 av högst 56 jordbrukskonsulenter.

Enligt kungörelsen den 19 augusti 1921 (nr 515) angående statsbidrag till avlönande av jordbrukskonsulenter med däri genom kungörelsen den 7 mars 1924 (nr 37) gjord ändring utgör konsulents grundlön 4,200 kronor, var till komma tre ålderstillägg å 500 kronor efter respektive 5, 10 och 15 års tjänstgöring. Härför erforderliga belopp utgå av statsmedel, under villkor att hushållningssällskapen, eventuellt med bidrag av landstingen, gälda samtliga övriga kostnader för konsulenterna.

Kungl. Maj:t har den 16 mars 1928 beviljat statsbidrag till avlönande av 56 jordbrukskonsulenter.

Av statsrådsprotokollet inhämtas, att lantbruksstyrelsen nu åter upptagit det av styrelsen i samband med anslagsäskandena till 1927 och 1928 års riksdagar framförda förslag om sådan höjning av anslaget till jordbrukskonsulenter, att hushållningssällskapen kunde beredas möjlighet att tillgodose behovet av specialutbildade konsulenter för husdjursskötseln, vilka förslag icke föranlett någon Kungl. Maj:ts framställning.

Vid 1927 års riksdag upptogs i en då väckt motion (II:195) lantbruksstyrelsens förslag och hemställdes i motionen, att riksdagen måtte för avlöandet under år 1927 av 45 jordbrukskonsulenter och 26 husdjurskonsulenter bevilja för budgetåret 1927/1928 ett extra förslagsanslag av 345,000 kronor.

Motionärernas förslag gick ut på inrättande i varje hushållningssällskap av en husdjurskonsulent, eller sålunda sammanlagt 26 sådana konsulenter, i samband varmed en minskning skulle ske i antalet jordbrukskonsulenter till 45. De förra konsulenterna skulle hava sitt huvudsakliga arbetsfält förlagt till husdjursskötselns område, under det de senare skulle sysselsättas med uppgifter avseende i huvudsak det egentliga jordbruket och egnahemsverksamheten.

I sitt utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts förslag och den i ämnet väckta motionen (nr 11 punkt 19) yttrade jordbruksutskottet.

»Beträffande först den väckta motionen vill utskottet icke förneka att en uppdelning av konsulenternas verksamhet under vissa omständigheter kan vara fördelaktig. Det får dock icke förbises att en för hela landet ensartad anordning, såsom i motionen synes avses, ej lämpligen låter sig genomföras på grund av de i skilda delar av landet rådande mycket olika förhållanden. Icke heller bör man helt bortse från de olägenheter i vissa avseenden, som en allt för långt driven uppdelning av konsulenternas verksamhet kan medföra. Det behov, som i förevarande avseende kan föreligga, synes utskottet bäst tillgodoses av hushållningssällskapen själva genom efter förhållandena anpassade åtgärder. Anvisande för ifrågavarande speciella ändamål av väsentligt ökat anslag kan utskottet vid angivet förhållande icke förorda, utan torde sällskapen hava att i den mån medel för ändamålet erfordras anlita de för hushållningssällskapens allmänna verksamhet till förfogande stående medel, i fråga varom utskottet här ovan under punkt 16 i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag tillstyrkt viss förhöjning. Utskottet ansluter sig därför till Kungl. Maj:ts förslag.»

Departementschefen har efter att hava belyst, hurusom från sällskapens egen sida upptagits ett betydelsefullt arbete för tillgodoseende av det viktiga behov, som föreligger i förevarande avseende, vidare anført, att ett fortgående på denna väg med omhändertagande tillsvidare genom sällskapen av utvecklingen syntes honom lämpligt. Den förhöjning, som under punkt 51 föreslagits i det till hushållningssällskapen utgående allmänna anslaget, torde enligt hans mening jämväl i sin mån kunna bidra till understödjande av ifrågavarande verksamhet.

Vad anginge frågan om det belopp, varmed anslag till nuvarande antal jordbrukskonsulenter borde i riksstaten för budgetåret 1929/1930 uppföras, torde med hänsyn till de beräknade ytterligare ålderstilläggen anslaget böra ökas med 6,000 kronor.

Motionärerna hava under erinran om lantbruksstyrelsens sistberörda framställning, vilken icke upptagits i Kungl. Maj:ts förevarande framställning, framhållit, att minimibehovet för varje hushållningssällskap vore två konsulenter, en med utbildning för det egentliga jordbruket och en för mejerihanteringen. På grund härav syntes motionärerna rättvisa och billighet kräva, att anslaget så ökades, att varje sällskap kunde erhålla statsbidrag till avlönande av minst två konsulenter. Då det för närvarande funnes tre hushållningssällskap, som åtnjöte statsbidrag till avlönande av allenast en jordbrukskonsulent, föreslås i motionerna en höjning i anslaget till avlönande av jordbrukskonsulenter utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit med $3 \times 4,200 = 12,600$ kronor.

Spörsmålet om en eventuell förändring beträffande ifrågavarande konsulentinstitution sammanhänger givetvis med frågan om ordnande över huvud av den lägre lantbruksundervisningen, vilken sistnämnda fråga som bekant är föremål för utredning av inom jordbruksdepartementet särskilt tillkallade sakkunniga. Vidare vill utskottet erinra om den av 1928 års riksdag begärda utredningen angående de åtgärder, som kunna vara erforderliga för avhjälpande av de i vissa avseenden otillfredsställande förhållanden, som för närvarande råda i fråga om smörexporten, därvid även konsulentfrågan berörts. Denna utredning har uppdragits åt inom jordbruksdepartementet tillkallade sakkunniga för verkställande av den liksom av 1928 års riksdag begärda utredningen rörande jordbrukets ekonomiska läge m. m.

Utskottet.

Med hänsyn till det vidare sammanhang, vari konsulentfrågan sålunda måste betraktas, bör resultatet av berörda utredningar avvaktas, innan några åtgärder i av motionärerna angiven riktning vidtagas. Utskottet kan därför icke biträda motionerna.

Mot den av Kungl. Maj:t föreslagna ökningen å 6,000 kronor, vilken uteslutande är föranledd av nytillkomna ålderstillägg, har utskottet intet att erinra.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning samt med avslag å motionerna I: 162 och II: 295 såsom bidrag till avlönande under 1929 av högst 56 jordbrukskonsulenter anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra förslagsanslag av 281,000 kronor.

*Vandrings-
rättare.
[57.]*

26:o) **Vandringsrättare.** Under punkt 57 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom bidrag till avlönande under kalenderåret 1929 av vandringsrättare anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra anslag av 114,000 kronor.

Sedan många år tillbaka har anslag beviljats för anställande av vandringsrättare. För vartdera kalenderåret 1927 och 1928 har beräknats bidrag till envar av 76 vandringsrättare med 1,500 kronor eller tillhopa 114,000 kronor. Anslaget uppfördes i riksstaten för budgetåret 1928/1929 med hänsyn till förefintlig reservation med 110,625 kronor.

Utskottet.

Utskottet biträder förslaget och hemställer,

att riksdagen må såsom bidrag till avlönande under kalenderåret 1929 av vandringsrättare anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra anslag av 114,000 kronor.

*Utbildnings-
kurser för
vandrings-
rättare.
[58.]*

27:o) **Utbildningskurser för vandringsrättare.** Under punkt 58 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för anordnande under kalenderåret 1930 av utbildningskurser för vandringsrättare anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 1,000 kronor.

Till utbildningskurser för vandringsrättare har sedan länge anvisats statsmedel. För budgetåret 1928/1929 utgår för ändamålet ett extra reservationsanslag av 2,800 kronor, avsett att jämte förefintlig reservation användas till anordnande under kalenderåret 1929 av tre kurser efter en beräknad kostnad av 1,700 kronor för varje kurs.

För kurser av ifrågavarande slag har Kungl. Maj:t den 24 november 1922 meddelat bestämmelser. Vartannat år pläga tre och vartannat år två kurser hållas. För år 1930 skulle två kurser komma till stånd, kostnaderna för varje kurs beräknas såsom förut till 1,700 kronor. Anslagsbehovet för sistnämnda år skulle således utgöra 3,400 kronor. Enär emellertid i anslaget beräknas den 1 juli 1929 förefinnas en reservation av omkring 2,410 kronor, har anslagsanvisningen för instundande budgetår ansetts kunna begränsas till 1,000 kronor.

Utskottet.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning föranleder ingen utskottets erinran. Utskottet hemställer fördenskull,

att riksdagen må för anordnande under kalenderåret 1930 av utbildningskurser för vandringsrättare anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 1,000 kronor.

28:o) **Täckdikningsförmän.** Under punkt 59 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom bidrag till avlönande under 1929 av täckdikningsförmän anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra anslag av 25,000 kronor.

Täckdikningsförmän.
[59.]

Såsom bidrag till anställande hos hushållningssällskapen av täckdikningsförmän har allt sedan 1921 anvisats anslag. Medelsbehovet har under de senaste budgetåren beräknats till 25,000 kronor. Med hänsyn till påräknad reservation av 7,100 kronor har emellertid det för innevarande budgetår anvisade anslaget, vilket avsåg avlönande av täckdikningsförmän under kalenderåret 1928, begränsats till 17,900 kronor.

Utskottet, som biträder Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må såsom bidrag till avlönande under 1929 av täckdikningsförmän anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra anslag av 25,000 kronor.

29:o) **Utbildningskurser för förrättningsmän vid täckdikningsföretag ävensom för täckdikningsförmän.** Under punkt 60 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för anordnande av *dels* en kulturteknisk utbildningskurs för personer, vilka prövas vara lämpliga såsom förrättningsmän vid uppgörande av planer och kostnadsförslag till täckdikningsföretag, *dels ock* en utbildningskurs för täckdikningsförmän anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 14,000 kronor.

Utbildningskurser för förrättningsmän vid täckdikningsföretag ävensom för täckdikningsförmän.
[60.]

Med hänsyn till å anslaget uppkommen behållning har under senare år anslagsanvisning icke erfordrats.

Departementschefen har i likhet med lantbruksstyrelsen ansett, att ett anslag å 14,000 kronor borde finnas tillgängligt för tillgodoseende av det medelsbehov, som under budgetåret 1929/1930 kunde uppstå.

Utskottet biträder förslaget och hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må för anordnande av *dels* en kulturteknisk utbildningskurs för personer, vilka prövas vara lämpliga såsom förrättningsmän vid uppgörande av planer och kostnadsförslag till täckdikningsföretag, *dels ock* en utbildningskurs för täckdikningsförmän anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 14,000 kronor.

*Svenska moss-
kulturför-
eningen.*
[65.]

30:o) **Svenska mosskulturföreningen.** Under punkt 65 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till understöd åt svenska mosskulturföreningen anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra anslag av 97,500 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att anslag för ändamålet skulle i riksstaten uppföras med samma belopp som för budgetåret 1928/1929.

Utskottet.

Utskottet, som biträder Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till understöd åt svenska mosskultur-
föreningen anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra
anslag av 97,500 kronor.

*Befordrande
av inhemska
fröodling.*
[73.]

31:o) **Befordrande av inhemska fröodling.** Under punkt 73 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja ordinarie reservationsanslaget till befordrande av inhemska fröodling, nu 20,000 kronor, med 5,000 kronor till 25,000 kronor.

Medelsbehovet för budgetåret 1929/1930 beräknas oförändrat till 26,000 kronor. Då emellertid vid ingången av samma budgetår å anslaget anses förefinnas en behållning av i runt tal 1,000 kronor, skulle ett anslag å 25,000 kronor vara tillfyllest.

Utskottet.

Framställningen biträdes av utskottet, som alltså hemställer,

att riksdagen må höja ordinarie reservationsanslaget
till befordrande av inhemska fröodling, nu 20,000 kronor,
med 5,000 kronor till 25,000 kronor.

*Sveriges ut-
sädesförening.*
[74.]

32:o) **Sveriges utsädesförening.** Under punkt 74 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för budgetåret 1929/1930 anvisa såsom särskilda extra anslag dels till uppehållande av Sveriges utsädesförenings praktiskt vetenskapliga verksamhet samt för ledning av och samarbete med föreningens filialer 135,250 kronor, dels ock till uppehållande av verksamheten vid föreningens filialer vid Ultuna, i Östergötland, Kalmar län, Västergötland, Värmland, Västernorrlands län och Jämtland samt i Luleå 99,950 kronor eller sålunda tillhoppa 235,200 kronor.

(Statsrådsprotokollet sid. 151—160.)

Från och med 1905 har riksdagen årligen anvisat medel till Sveriges utsädesförening. Anslagets belopp, som plägar bestämmas till skillnaden mellan de belopp, vartill föreningens inkomster och utgifter efter granskning beräknas uppgå, är för budgetåret 1928/1929 uppfört med 229,600 kronor, därav 129,900 kronor till huvudanstalten vid Svalöv och 99,700 kronor till filialerna.

I en till Kungl. Maj:t inkommen ansökning, varöver infordrade utlåtanden avgivits den 31 augusti 1928 av lantbruksstyrelsen, den 6 oktober 1928 av

allmänna civilförvaltningens lönenämnd och den 17 oktober 1928 av statskontoret, har styrelsen för utsädesföreningen med överlämnande av förslag till inkomst- och utgiftsstat för budgetåret 1929/1930 anhållit om ett med 12,860 kronor förhöjt anslag för nämnda tid eller 242,460 kronor. För budgetåret 1928/1929 utgjorde de godkända utgifterna 351,600 kronor och inkomsterna för samma tid upptagas till 122,000 kronor.

Utsädesföreningen har senast i samband med sin framställning om anslag för budgetåret 1928/1929 framfört förslag till allmän lönereglering för föreningens tjänstemän.

Av skäl, som närmare framgår av nionde huvudtiteln till 1928 års riksdag, punkt 70, upptogs icke däri vare sig utsädesföreningens förslag till allmän lönereglering eller av lantbruksstyrelsen framställt förslag om en till avdelningsföreståndarna begränsad lönereglering. I två inom riksdagen i anledning av Kungl. Maj:ts förslag väckta motioner framlades emellertid bland annat lantbruksstyrelsens berörda förslag till lönereglering för avdelningsföreståndarna. I sitt i ärendet avgivna utlåtande nr 1, punkt 71, vilket godkändes av riksdagen, anförde jordbruksutskottet, att utskottet icke ansåg sig kunna på grundvalen allenast av den då föreliggande utredningen fatta bestämd ståndpunkt till den ifrågasatta löneregleringen för avdelningsföreståndarna. Utskottet höll emellertid före, att frågan borde tagas upp till förnyat övervägande, därvid allmänna civilförvaltningens lönenämnd borde beredas tillfälle att avgiva yttrande i ärendet. Utskottet kunde följaktligen icke biträda motionerna uti ifrågavarande del.

Kungl. Maj:ts förevarande framställning innebär en höjning av anslaget för innevarande budgetår med 5,600 kronor närmast föranledd av förslag om lönereglering för vissa utsädesföreningens tjänstemän.

Departementschefen har efter närmare redogörelse för utsädesföreningens berörda framställning och däröver avgivna yttranden i ärendet anført följande.

»På sätt ovan erinrats har frågan om lönereglering för vissa utsädesföreningens tjänstemän vid Svalöv senast förlidet år i samband med anslagsbeviljandet för budgetåret 1928/1929 varit föremål för statsmakternas prövning utan att dock vinna någon lösning. Den i ärendet nu föreliggande förnyade utredningen i sådant avseende är närmast föranledd av 1928 års jordbruksutskotts ovanberörda av riksdagen godkända uttalande, vari utskottet — under framhållande att utskottet icke kunde på grundvalen allenast av den då föreliggande utredningen fatta bestämd ståndpunkt till väckt förslag om lönereglering för avdelningsföreståndarna vid Svalöv — framhöll, att spørsmålet borde upptagas till förnyat övervägande efter hörande på sätt nu skett av allmänna civilförvaltningens lönenämnd.

För egen del håller jag före, att en lönereglering nu bör komma till stånd i den omfattning och på det sätt, som innebäres i lantbruksstyrelsens

av såväl statskontoret som lönenämnden biträdda förslag. Löneregleringen, som sålunda skulle hava avseende allenast på föreståndarna för föreningens fyra förädlingsavdelningar jämte sekreteraren, tillika ekonomichef, innefattar, att för nämnda avdelningsföreståndare beräknas en begynnelselön av 7,700 kronor med rätt till tre ålderstillägg, vart och ett å 500 kronor, efter respektive fem, tio och femton år. Härtill skulle komma dyrtidstillägg efter 25 procent. Då såsom lantbruksstyrelsen framhållit av de fyra avdelningsföreståndarna två vore för budgetåret 1929/1930 berättigade till två ålderstillägg, skulle lönerigleringen medföra en ökad utgift av $2 \times (7,700 - 7,000) + 2 \times (8,700 - 8,000) = 2,800$ jämte 25 procent dyrtidstillägg därå eller sammanlagt $(2,800 + 700 =) 3,500$ kronor. Då emellertid, såsom lantbruksstyrelsen jämväl framhållit, föreningen som förutsättning för en reglering av lönerna själv utgått från jämväl en reglering av de hyror, som tjänstemännen hade att erlægga, och då en dylik hyresreglering för de tre föreståndare, som erhålla bostad genom föreningens försorg, skulle medföra en sammanlagd hyresökning av 2,000 kronor, skulle utgiftsökningen i verkligheten stanna vid 1,500 kronor. Højningen i sekreterararvodet med 700 kronor, vartill kommer 25 procent dyrtidstillägg eller 175 kronor, är så avvägd, att sekreteraren och ekonomichefen, som i egenskap av förste assistent självständigt handhar rågförädlingen, skall såsom hittills i lönehänseende bliva jämställd med berörda avdelningsföreståndare. Den föreslagna højningen med 1,000 kronor i arvodet till föreningens föreståndare, å vilket arvode icke utgår dyrtidstillägg, motsvaras av en lika stor højning i hyresbeloppet för föreståndarbostaden samt inverkar sålunda icke på anslagsberäkningen.

I övrigt finner jag mig icke kunna tillstyrka någon förhöjd beräkning av föreningens utgifter i annan mån än som föranledes av nytillkomna ålderstillägg enligt fastställd reglering. I överensstämmelse härmed torde på sätt föreslagits beträffande huvudanstalten i posterna avlöning till tjänstemän m. fl. och dyrtidstillägg beräknas en förhöjning med respektive 400 och 110 kronor. Sammanlagt skulle sålunda beträffande huvudanstalten ökningen av posten till avlöningar till tjänstemän m. fl. uppgå till $(2,800 + 700 + 1,000 + 400 =) 4,900$ kronor. Ökningen i posten dyrtidstillägg belöper sig till $(700 + 175 + 110 =) 985$ kronor. I anslutning till den föreslagna lönerigleringen bör, på sätt lantbruksstyrelsen föreslagit, en ökning ske i posten pensionsavgifter med 180 kronor. I fråga om filialerna böra posterna avlöningar och dyrtidstillägg ökas med 200 respektive 50 kronor.

Mot föreningens inkomstberäkning har jag intet annat att erinra, än att i överensstämmelse med mitt ovanberörda förslag till löneriglering ökningen av posten hyror torde böra sänkas med 600 kronor eller till 3,000 kronor. Jag biträder sålunda av i ärendet anförda skäl en sänkning av de beräknade tilläggsavgifterna från utsädesaktiebolaget och statens centrala frökontrollanstalt med $(1,800 + 500 =) 2,300$ kronor.

Med tillämpning av det nu anförda skulle samtliga utgifter uppgå till (351,600 + 4,900 + 985 + 180 + 200 + 50 =) 357,915 kronor och inkomsterna till [122,000 + (3,000 - 2,300) =] 122,700 kronor, vadan alltså i statsbidrag skulle erfordras ett till 235,200 kronor avrundat belopp, därav för huvudanstalten 135,250 kronor och för filialerna 99,950 kronor.

Det sålunda beräknade beloppet av statsbidraget utvisar i förhållande till statsbidraget för innevarande budgetår en ökning av 5,600 kronor.»

Kungl. Maj:ts förevarande framställning föranleder icke någon utskottets erinran, vadan utskottet hemställer, Utskottet.

att riksdagen må för budgetåret 1929/1930 anvisa såsom särskilda *extra anslag*

dels till uppehållande av Sveriges utsädesförenings praktiskt vetenskapliga verksamhet samt för ledning av och samarbete med föreningens filialer 135,250 kronor,

dels ock till uppehållande av verksamheten vid föreningens filialer vid Ultuna, i Östergötland, Kalmar län, Västergötland, Värmland, Västernorrlands län och Jämtland samt i Luleå 99,950 kronor eller sålunda tillhopa 235,200 kronor.

33:o) **Understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm.** Under punkt 75 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra anslag av 50,000 kronor. Understöd-
jande av den
praktiskt
vetenskapliga
verksamheten å
Weibullsholm.
[75.]

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att samma anslagsbelopp, som anvisats för vart och ett av budgetåren 1926/1927—1928/1929, eller 50,000 kronor, skulle anvisas jämväl för instundande budgetår och att härvid skulle tillämpas enahanda villkor för anslagets utgående som under innevarande budgetår.

Utskottet biträder förslaget och hemställer,

att riksdagen må till understödjande av den praktiskt vetenskapliga verksamheten å Weibullsholm anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra anslag av 50,000 kronor. Utskottet.

34:o) **Svenska betes- och vallföreningen.** Under punkt 76 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för uppehållande av svenska betes- och vallföreningens verksamhet anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra anslag av 64,000 kronor. Svenska betes-
och vall-
föreningen.
[76.]

Statsrådsprotokollet sid. 162—167.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft följande till utskottet hänvisade motioner, nämligen Motioner.

1) nr 165 i första kammaren av herr *Gustafson, Fritiof, m. fl.*, likalydande med nr 184 i andra kammaren av herr *Hedlund* i Häste *m. fl.*, vari hemstälts, att riksdagen på extra stat under nionde huvudtiteln ville bevilja det av lantbruksstyrelsen föreslagna och av statskontoret för budgetåret 1929/1930 väsentligen tillstyrkta anslaget av 73,000 kronor för upprätthållandet av svenska betes- och vallföreningens verksamhet, innebärande detta en ökning utöver anslaget för föregående år med 9,000 kronor,

2) nr 166 i första kammaren av herr *Nilsson, Alexander*, och herr *Pålsson*, likalydande med nr 283 i andra kammaren av herr *Weibull m. fl.*, vari hemstälts, att riksdagen på extra stat under nionde huvudtiteln ville bevilja svenska betes- och vallföreningen 50,000 kronor såsom engångsanslag för att möjliggöra uppförandet och utrustningen av en institution för föreningens arbete.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för dessa framställningar, hänvisas till motionerna.

Anslaget, som för budgetåret 1926/1927 upptogs till 49,400 kronor, har sedermera höjts, för budgetåret 1927/1928 till 56,000 kronor och för budgetåret 1928/1929 till 64,000 kronor.

I en till Kungl. Maj:t ställd, av lantbruksstyrelsen med utlåtande den 12 september 1928 överlämnad framställning har *styrelsen för svenska betes- och vallföreningen* hemställt, att Kungl. Maj:t måtte hos riksdagen för upprätthållande av föreningens verksamhet för budgetåret 1929/1930 äska ett anslag av 76,000 kronor. Till stöd härför har föreningen åberopat, bland annat, ett i ansökningen intaget förslag till inkomst- och utgiftsstat för samma tid.

Lantbruksstyrelsen har hemställt om en till 9,000 kronor begränsad höjning av anslaget ifråga. Härav hänförde sig 2,000 kronor till beräknad minskning av föreningens inkomster av räntor och gåvomedel. 1,625 kronor motsvarade en föreningens föreståndare beviljad arvodesförhöjning för beredande åt honom av samma ställning i löneavscende som föreståndaren vid statens centrala frökontrollanstalt (B 30), därvid styrelsen utgått från att denne vid tilläggets erhållande borde få räkna sig till godo så många tjänsteår, att han finge jämföras med statlig befattningshavare, som uppnått högsta löneklassen i nämnda lönegrad. Ett belopp av 4,500 kronor belöpte sig på föreningens allmänna verksamhet, varav 2,000 kronor på den speciella norrlandsavdelningen, 2,000 kronor på sådan verksamhet, som framför allt avsåge upplysning och propaganda för beteskultur, samt 500 kronor på rekviderade förrättningar. Med avseende å sistnämnda belopp vore dock att märka, att detta motsvarades av en lika stor höjning i inkomsterna för sådana förrättningar. Återstoden av höjningen avsåge administrationskostnader (400 kronor) samt inköp av böcker och inventarier (850 kronor).

Styrelsen har vidare anført följande.

Styrelsen kunde alltjämt vitsorda den stora betydelsen av betes- och vallföreningens verksamhet. Föreningen borde därför enligt lantbruksstyrelsens

förmenande fortfarande beredas understöd av statsmedel. Statsanslagets storlek torde liksom tillförne skett böra bestämmas så att, sedan erforderlig jämkning i föreningens inkomst- och utgiftsstat vidtagits, bristen täcktes av statsmedel.

Emot den i förenämnda statförslag gjorda inkomstberäkningen utöver ifrågasatt statsbidrag hade lantbruksstyrelsen intet att erinra. De enda poster, som nu upptagits till lägre belopp än i de kalkyler, som lades till grund för Kungl. Maj:ts proposition om statsbidrag för budgetåret 1928/1929, vore ränteinkomster samt gåvomedel. Den förra posten hade upptagits med ett 400 kronor lägre belopp eller till 3,600 kronor. Den verkliga inkomsten av räntor uppgick enligt styrelseberättelsen för 1927 till 4,011 kronor. Da emellertid föreningen under sistnämnda år av sitt kapital nödgats förbruka 8,880 kronor, syntes den beräknade minskningen av ränteinkomster fullt befogad. Dylig kapitalminskning vore för övrigt icke någon enstaka företeelse. Då de föreningen beviljade statsanslagen icke räckt till att täcka utgifterna, hade föreningen nämligen upprepade gånger måst anlita sitt kapital. Vid den tid, då riksdagen första gången beviljade anslag till föreningen eller år 1925, hade föreningens kapitaltillgångar uppgått till 83,730 kronor, men hade den 31 december 1927 nedgått till 55,100 kronor. På den korta tiden av tre år hade föreningen sålunda av sitt kapital förbrukat cirka 29,000 kronor. Såsom inkomst av gåvomedel beräknades för budgetåret 1928/1929 3,600 kronor. I föreliggande statförslag hade under denna titel upptagits endast 2,000 kronor. Då av revisionsberättelsen för 1927 syntes framgå, att överhuvud taget inga gåvomedel kommit föreningen till godo, syntes det lantbruksstyrelsen tveksamt, om ens det i statförslaget beräknade beloppet kunde komma att inflyta.

Utöver den reglerade minimilönen (8,500 + 600 = 9,100 kronor) hade föreningens styrelse beviljat föreståndaren ett lönetillägg av (1,300 + 325) kronor. Detta avsåge, enligt vad lantbruksstyrelsen inhämtat, att i lönehänseende likställa honom med föreståndaren för statens centrala frökontrollanstalt. Då dennes lön sammanföll med den, som utginge till avdelningsföreståndare vid centralanstalten för försöksväsendet på jordbruksområdet, varmed föreståndarna för de större statsunderstödda föreningarna alltid ansetts böra jämföras, syntes enligt styrelsens förmenande ingen erinran mot en sådan likställighet kunna göras. Lantbruksstyrelsen ville i detta sammanhang erinra, att, när styrelsen på sin tid godkände reglering av minimilönerna för föreståndarna för Sveriges utsädesförening och svenska mosskulturföreningen — vilka regleringar varit avgörande jämväl för reglering av lönen till föreståndaren för betes- och vallföreningen — dess löner fastställdes till samma belopp, som då utgick såsom ordinarie lön till avdelningsföreståndarna vid förenämnda centralanstalt.

Vid fastställandet av lönetillägget till föreståndaren hade föreningens styrelse utgått ifrån, att denne vid tilläggets erhållande borde få räkna sig till godo så många tjänsteår, att han finge jämställas med statlig befattningshavare, som uppnått högsta lönegraden. Emot denna beräkningsgrund skulle visserligen kunna invändas att, därest föreståndaren från sin förutvarande tjänst såsom statskonsulent befordrats till en högre statstjänst, så icke kunnat ske. Vid det förhållandet emellertid, att föreningens nuvarande föreståndare allt sedan föreningens bildande eller 1916 vid sidan av sin statstjänst de facto fungerat jämväl såsom föreningens föreståndare, ansåge lantbruksstyrelsen sig, om ock ej utan tvekan, kunna biträda föreningens styrelsens mening härutinnan.

Rörande den beräknade utgiftsökningen för föreningens allmänna verksamhet har lantbruksstyrelsen med hänsyn till beteskulturens stora ekonomiska betydelse och de till synes goda resultaten av föreningens upplysningsverksamhet tillstyrkt, att de föreslagna siffrorna lades till grund för beräkning av statsanslaget.

Föreningens administrationskostnader, som för budgetåret 1928/1929 beräknades till 6,600 kronor, upptoges i föreliggande statförslag till 7,410 kronor. Enligt revisionsberättelsen för 1927 uppginge föreningens verkliga utgifter för ändamålet under året till 7,281 kronor. Att en förhöjning i fråga om beräkningen av kostnaderna för administrationen kunde befinnas erforderlig, syntes under sådana förhållanden naturligt. Med hänsyn till önskvärdheten av den största möjliga sparsamhet i fråga om kostnader av förevarande natur, ansåge lantbruksstyrelsen posten dock icke böra upptagas till högre belopp än 7,000 kronor.

Omkostnaderna för böcker och inventarier hade upptagits till 1,000 kronor eller, om härtill räknades jämväl de 400 kronor, som avsetts för inköp av redskap och verktyg, till 1,400 kronor emot 550 kronor i senaste års beräkningar. De verkliga kostnaderna för ifrågasatt ändamål uppginge under 1927 till 1,879 kronor. Om också lantbruksstyrelsen funne den största sparsamhet jämväl på detta område böra tillämpas, ansåge sig styrelsen dock under sådana förhållanden icke böra göra någon erinran emot de sålunda föreslagna posterna.

Laboratoriekostnaderna hade upptagits till samma belopp som föregående år.

I överensstämmelse med vad lantbruksstyrelsen sålunda anført, skulle föreningens utgifter, om ur utjämnings synpunkt till diverse utgifter uppfördes ett belopp av 240 kronor, beräknas på följande sätt:

löner inklusive dyrtidstillägg och pensionsavgifter	kronor 52,360
allmän verksamhet	» 28,500
administration	» 7,000
böcker och inventarier	» 1,400
laboratoriekostnader	» 1,000
oförutsedda utgifter	» 240
	<hr/>
	kronor 90,500.

Om härifrån droges föreningens beräknade inkomster utöver statsbidraget, 17,500 kronor, återstode ett belopp av 73,000 kronor, vilket syntes böra täckas med statsmedel. Den nu ifrågasatta förhöjningen av statsanslaget kunde måhända i jämförelse med föregående år synas stor. Den måste dock ses emot bakgrunden därav, att föreningens verksamhet hittills icke kunnat upprätthållas utan anlitande av föreningens från enskilt håll erhållna kapital, varom ovan anförda siffror från 1927 bure tydligt vittnesbörd. Den erforderliga höjningen förorsakades också till avsevärd del av den minskning i ränteinkomster, som på grund av kapitalförbrukningen blivit oundgänglig.

I ärendet har *statskontoret* den 15 oktober 1928 avgivit infordrat utlåtande och däri anført följande.

Föreliggande framställning hade, i den mån densamma blivit av lantbruksstyrelsen tillstyrkt, icke givit statskontoret anledning till erinran i annat avseende än beträffande den för föreningens föreståndare beräknade avlöningen.

Med den av lantbruksstyrelsen framhållna utgångspunkten, att omförmälda föreståndarbefattning i avlöningshänseende borde jämsställas med tjänst i lönegraden B 30 i den i § 9 uti gällande avlöningsreglemente för befattningshavare, tillhörande den civila statsförvaltningen, intagna löneplan skulle — i betraktande av att den nuvarande innehavaren av sagda befattning hade sin stationeringsort i staden Uppsala, d. v. s. å E-ort, och att han, enligt från nämnda styrelse inhämtad upplysning, först under senare hälften av juni månad 1925 efter att hava frånträtt avlöningen å den av honom tidigare innehavda statskonsulenttjänsten i lönegraden B 24 helt ägnat sig åt befattningen såsom föreningens föreståndare — avlöningen för honom intill den 1 juli 1931 rätteligen böra beräknas efter 31:a löneklassen i ovan omförmälda löneplan jämte dyrtidstillägg eller med användande av det grundtal för dyrtidstilläggets beräkning, som fastställts för innevarande kvartal, till $(10,500 + 1,728 =) 12,228$ kronor, för år räknat, i stället för, såsom skett i förevarande framställning, till $(10,400 + 2,600 =) 13,000$ kronor om året.

Det av lantbruksstyrelsen för föreningens verksamhet under budgetåret 1929/1930 tillstyrka anslagsbeloppet, 73,000 kronor, syntes alltså böra minskas med skillnaden mellan nyssnämnda båda avlöningsbelopp eller efter lämplig avrundning med ett belopp av 800 kronor.

Departementschefen har uttalat, att han till fullo uppskattade värdet och betydelsen av den verksamhet, som hittills bedrivits av svenska betes- och vallföreningen, och att han hölle före, att föreningen med hänsyn till den viktiga uppgift, föreningen alltjämt hade att fylla, vore väl förtjänt av fortsatt understöd av statsmedel. Efter erinran emellertid om de för senaste budgetåren gjorda höjningar i anslaget till föreningen förklarar sig departementschefen med hänsyn till nödig sparsamhet med statens medel icke kunna tillstyrka någon förhöjning i anslaget ifråga.

I motionerna I: 165 och II: 184 har lantbruksstyrelsens ovanberörda förslag upptagits.

Motionerna I: 166 och II: 283, till vilka utskottet återkommer senare här nedan, avse beviljande av ett engångsanslag för uppförande av institutionsbyggnad för betes- och vallföreningens verksamhet.

Utskottet är livligt övertygat, att svenska betes- och vallföreningen har en betydelsefull uppgift att fylla. Härom bära de hittills uppnådda resultat av föreningens verksamhet tydligt vittnesbörd. Då det sålunda här gäller främjande av en verksamhet, vars ekonomiska värde för det praktiska jordbruket visat sig alldeles särskilt påtagligt, synes utskottet föreningen icke böra undandragas det ytterligare driftsanslag, varav denna av lantbruksstyrelsen nu vitsordats vara i behov. Med hänsyn till de av riksdagen årligen beviljade stora anslagen för bland annat betesförbättring torde det även ur statens egen synpunkt vara av betydelse, att förevarande förening såsom ledare av arbetet för beteskulturens höjande kan på ett rationellt sätt bedriva sin verksamhet. Utskottet vill därför förordna lantbruksstyrelsens i förstnämnda två motioner upptagna förslag med undantag

Utskottet.

allenast vad rör föreståndarens avlöning. I sistnämnda avseende ansluter sig utskottet till den av statskontoret föreslagna begränsningen med 800 kronor. Det av statskontoret förordade sammanlagda avlöningsbeloppet, mot vilket utskottet i och för sig icke har något att erinra, har erhållits genom att till avlöningsbeloppet i 31 löneklassen lägga det för befattningshavare vid statens nyreglerade verk gällande lägre dyrtidstillägget eller för närvarande 17 procent. Då emellertid beträffande befattningshavarna vid ifrågavarande förening liksom vid andra statsunderstödda föreningar såsom svenska mosskulturföreningen och Sveriges utsädesförening tillämpats systemet med 25 procent dyrtidstillägg, torde samma ordning fortfarande böra gälla även i fråga om nu ifrågavarande föreståndarebefattning. I anslutning härtill bör grundbeloppet av föreståndarens lön i motsvarande mån sänkas eller till 9,760 kronor. Med inräknande av 25 procent dyrtidstillägg eller i runt tal 2,440 kronor skulle avlöningen sålunda uppgå till det av statskontoret föreslagna beloppet 12,200 kronor.

Utskottet tillstyrker sålunda beviljande åt svenska betes- och vallföreningen av ett anslag av (73,000 - 800 =) 72,200 kronor. Härvid vill utskottet i anledning av en inom utskottet framförd tanke, huruvida icke i vissa fall ett samarbete mellan svenska betes- och vallföreningen samt svenska mosskulturföreningen lämpligen skulle kunna åvägbringas, uttala, att vad särskilt gäller frågor om vallanläggningar, där nämnda båda föreningars verksamhetsområden nära beröra varandra, ett sådant samarbete under betes- och vallföreningens speciellt sakkunniga ledning givetvis bör vara till gagn och därför ock bör komma till stånd.

Beträffande slutligen motionerna I:166 och II:283 erinras däri om en av svenska betes- och vallföreningen hos Kungl. Maj:t gjord framställning om 250,000 kronor av lotterimedel för uppförande av en institutionsbyggnad för föreningens verksamhet samt att Kungl. Maj:t på sätt ock framgår av statsrådsprotokollet i enlighet med förslag av lantbruksstyrelsen för sådant ändamål beviljat föreningen 200,000 kronor av lotterimedel. Under framhållande att sistnämnda belopp icke komme att förslå för institutionsbyggnadens uppförande och utrustning hemställa motionärerna om anvisande under nionde huvudtiteln av ett anslag av 50,000 kronor.

Behovet av ytterligare medel för ifrågavarande ändamål kan givetvis först närmare bedömas i den mån som under byggnadsarbetets gång erfarenhet vinnes rörande de verkliga kostnaderna. Med hänsyn härtill och då enligt uppgift i motionerna de beviljade lotterimedlen komma att bliva tillgängliga först i oktober innevarande år, anser sig utskottet icke böra tillstyrka motionerna.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

- 1) att riksdagen må med anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning och motionerna I:165 och

II:184 för uppehållande av svenska betes- och vallföreningens verksamhet anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra anslag av 72,200 kronor;

2) att motionerna I: 166 och II: 283 icke må föranleda någon riksdagens åtgärd.

35:o) **Sveriges pomologiska förening.** Med tillstyrkande av bifall till vad Kungl. Maj:t under punkt 77 föreslagit hemställer utskottet,

Sveriges pomologiska förening.
[77.]

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår till understöd åt Sveriges pomologiska förening för dess verksamhet under kalenderåret 1929 anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra anslag av 12,000 kronor.

36:o) **Befrämjande av avsättningen av svensk frukt.** Under punkt 78 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till befrämjande av avsättningen av svensk frukt anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 7,000 kronor.

Befrämjande av avsättningen av svensk frukt.
[78.]

Statsrådsprotokollet sid. 168—170.

I två inom riksdagen väckta till utskottet hänvisade likalydande motioner nämligen nr 174 i första kammaren av herr *Larsson, Johan August* och herr *Westman* samt nr 297 i andra kammaren av herr *Andersson* i *Dunker m. fl.* har hemställts, att riksdagen måtte till befrämjande av avsättningen av svensk frukt anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

Motioner.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionerna.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag grundar sig på en av föreståndaren för lantbruksakademiens trädgårdsavdelning, trädgårdsdirektören G. H. Lind gjord framställning om åtgärders vidtagande för uppförande i riksstaten för budgetåret 1929/1930 av ett anslag å 7,000 kronor att av lantbruksstyrelsen disponeras för organisation av handeln med och propaganda för svensk frukt, vilken framställning tillstyrkts av lantbruksstyrelsen.

Departementschefen har anfört följande.

»Av skäl som i ärendet anförts synes även mig angeläget, att åtgärder från statsmakternas sida vidtagas till stöd för den svenska fruktodlingen i dess konkurrens med de utländska produkterna. Såsom ett led häri föreslås i framställningen upptagande i riksstaten av ett särskilt anslag till organisation av försäljningen av svensk frukt samt propagandaverksamhet för använd-

ning av den inhemska varan. Att vinna ordnad omsättning av vår egen frukt synes vara förenat med icke ringa svårigheter. Anledningen härtill torde vara att söka bland annat i den efter fruktårens godhet i hög grad växlande tillgången på för försäljning lämpad frukt. De ifrågasatta åtgärderna, vilka torde få sin största användning under de goda fruktåren, synas kunna bliva av betydande värde för främjandet av avsättningen av den svenska frukten. Jag tillstyrker fördenskull, att för ändamålet ett anslag upptages å det föreslagna beloppet, 7,000 kronor. Anslaget, vilket synes böra givas reservationsanslags natur, torde, i anslutning i övrigt till vad i framställningen föreslagits, böra användas enligt grunder, som närmare prövas av Kungl. Maj:t.»

I motionerna framhålles hurusom det av Kungl. Maj:t föreslagna anslagsbeloppet huvudsakligen syntes vara avsett att främja försäljningen genom propaganda för användning av svensk frukt. Sådana åtgärder, vilka jämväl enligt motionärernas mening vore i hög grad önskvärda, syntes dem dock icke till fyllest för skapande av en effektiv organisation för avsättning av de svenska fruktodlarnas produkter. Motionärerna ifrågasätta anordnande genom hushållningssällskapen i de fruktproducerande länen av fruktpackningscentraler, vilka skulle stå under ledning och tillsyn av sällskapens länskonsulenter och länsträdgårdsmästare. Under framhållande att det av Kungl. Maj:t äskade anslaget icke torde förslå att ersätta hushållningssällskapen för de kostnader, som bleve förenade med denna ökade verksamhet, hemställa motionärerna om ett till 20,000 kronor förhöjt anslag.

Utskottet.

En viktig förutsättning för ett ekonomiskt tillgodogörande av den inhemska fruktodlingen synes utskottet vara ett rationellt ordnande av avsättnings- och försäljningsförhållandena beträffande den svenska frukten. Med hänsyn till de betydande värden denna representerar torde det ock finnas visst fog för att på sätt föreslagits från det allmännas sida något bidrag lämnas för vidtagande av åtgärder i angivet syfte. Med avseende å bidragets storlek hava varken den ursprunglige förslagsställaren eller vederbörande fackmyndighet ifrågasatt högre belopp än det av Kungl. Maj:t föreslagna, 7,000 kronor. Motionärerna räkna emellertid med ett erforderligt anslag för ändamålet av icke mindre än 20,000 kronor. För egen del anser utskottet skäl icke föreligga att redan nu, innan den avsedda verksamheten kommit igång, räkna med högre belopp än Kungl. Maj:t föreslagit. Skulle erfarenheten ådagalägga anslagets otillräcklighet, står alltid möjligheten öppen att upptaga frågan till förnyat övervägande. Utskottet, som sålunda icke kan biträda motionerna, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet vill emellertid framhålla vikten av att till främjande av den angelägenhet, varom här är fråga, inom hushållningssällskapen anställda trädgårdskon-sulenter och länsträdgårdsmästare i vidare mån än som för närvarande torde vara fallet, inrikta sin verksamhet på att åvägabringa en planmässig organisation för avsättning och försäljning av den svenska frukten.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande framställning och med avslag å motionerna I:174 och II:297 till befrämjande av avsättningen av svensk frukt anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 7,000 kronor.

37:o) Befrämjande av linodling. Med tillstyrkande av bifall till vad Kungl. Maj:t under punkt 79 föreslagit hemställer utskottet, *Befrämjande av linodling.*
[79.]

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår till åtgärder under 1929 för befrämjande av linodling anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 8,000 kronor.

38:o) Ogräsens bekämpande. Med tillstyrkande av bifall till vad Kungl. Maj:t under punkt 82 föreslagit hemställer utskottet, *Ogräsens bekämpande.*
[82.]

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår för bekämpande av ogräs anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 4,000 kronor.

39:o) Understöd åt föreningar för jordbrukskredit. Med tillstyrkande av bifall till vad Kungl. Maj:t under punkt 88 föreslagit hemställer utskottet, *Understöd åt föreningar för jordbrukskredit.*
[88.]

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår till understöd åt föreningar för jordbrukskredit anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra förslagsanslag av 25,000 kronor.

40:o) Jordbrukarungdomens förbund. Med tillstyrkande av bifall till vad Kungl. Maj:t under punkt 89 föreslagit och under förmälan att enligt statsrådsprotokollet såsom villkor för statsbidragets utbetalande — såsom tidigare — uppställts, att förbundet visar sig hava från annat håll mottagit understöd å minst lika stort belopp, hemställer utskottet, *Jordbrukarungdomens förbund.*
[89.]

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår såsom statsbidrag till jordbrukarungdomens förbund för främjande av dess verksamhet under kalenderåret 1929 anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra anslag av 15,000 kronor.

Landsbygdens
elektrifiering.
[90.]

41:o) **Landsbygdens elektrifiering.** Med tillstyrkande av bifall till vad Kungl. Maj:t under punkt 90 föreslagit hemställer utskottet,

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår för främjande av en planmässig organisation och utveckling av landsbygdens elektrifiering anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 75,000 kronor.

Fiskets be-
främjande i
de särskilda
orterna samt
befrämjande
i allmänhet
av fiskerinä-
ringen.
[102.]

42:o) **Fiskets befrämjande i de särskilda orterna samt befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen.** I förslaget till riksstat för budgetåret 1929/1930 har Kungl. Maj:t upptagit dels ordinarie reservationsanslaget till fiskets befrämjande i de särskilda orterna med oförändrat belopp 78,500 kronor, dels ock ordinarie reservationsanslaget till befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen med oförändrat belopp 30,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) i riksstaten för budgetåret 1929/1930 uppföra ordinarie reservationsanslaget till fiskets befrämjande i de särskilda orterna med oförändrat belopp 78,500 kronor;

b) i riksstaten för budgetåret 1929/1930 uppföra ordinarie reservationsanslaget till befrämjande i allmänhet av fiskerinäringen med oförändrat belopp 30,000 kronor.

Södra
Sveriges
fiskeri-
förening.
[103.]

43:o) **Södra Sveriges fiskeriförening.** Under punkt 103 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att 1) till understöd åt södra Sveriges fiskeriförening anvisa för budgetåret 1929/1930 såsom extra anslag a) såsom bidrag till föreningens upplysningsverksamhet 8,650 kronor, b) såsom bidrag till föreningens fiskeribiologiska undersöknings-, försöks- och fiskodlingsverksamhet 17,350 kronor eller tillhopa 26,000 kronor; 2) av det anslag å 18,000 kronor, som av 1928 års riksdag beviljats för anordnande å för ändamålet av föreningen förvärvad fastighet av dammushållning med s. k. växelbruk, anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra anslag av 9,000 kronor.

Till understöd åt södra Sveriges fiskeriförening för dess fortlöpande verksamhet har riksdagen för varje år från och med 1908 anvisat särskilt anslag. För ett vart av budgetåren 1925—1929 har sålunda anvisats såsom extra anslag dels såsom bidrag till föreningens upplysningsverksamhet 8,650 kronor, dels ock såsom bidrag till föreningens fiskeribiologiska undersöknings-, försöks- och fiskodlingsverksamhet 17,350 kronor eller tillhopa 26,000 kronor.

Därjämte har 1928 års riksdag (jmf. IX H. T. p. 95) för anordnande å för ändamålet av föreningen förvärvad fastighet av dammushållning med

s. k. växelbruk beviljat ett anslag av 18,000 kronor, varav för budgetåret 1928/1929 anvisats såsom extra anslag 9,000 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär, att anslag till uppehållande av föreningens nuvarande verksamhet skulle för budgetåret 1929/1930 utgå med oförändrat belopp 26,000 kronor.

Beträffande anslaget för utvidgning av föreningens verksamhet att omfatta växelbruk mellan fiskodling och jordbruk har departementschefen erinrat, att detsamma avsetts såsom engångsanslag, ehuru av budgetära skäl anvisningen därav uppdelats på tvenne budgetår. För den del av anslaget, som anvisas för budgetåret 1929/1930, böra enligt departementschefens mening gälla samma villkor, som jämlikt riksdagens uttalande fastställts för den förut anvisade delen av anslaget.

Framställningen föranleder ingen utskottets erinran. Utskottet hemställer fördenskull,

Utskottet.

att riksdagen må

1) till understöd åt södra Sveriges fiskeriförening anvisa för budgetåret 1929/1930 såsom extra anslag

a) såsom bidrag till föreningens upplysningsverksamhet 8,650 kronor,

b) såsom bidrag till föreningens fiskeribiologiska undersöknings-, försöks- och fiskodlingsverksamhet 17,350 kronor eller tillhoppa 26,000 kronor;

2) av det anslag å 18,000 kronor, som av 1928 års riksdag beviljats för anordnande å för ändamålet av föreningen förvärvat fastighet av dammhushållning med s. k. växelbruk, anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra anslag av 9,000 kronor.

44:o) **Skogshushållning i allmänhet.** Under punkt 117 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att minska ordinarie reservationsanslaget till skogshushållning i allmänhet, 21,200 kronor, med 700 kronor till 20,500 kronor.

Anslagsminskningen är föranledd av att ett i anslaget ingående belopp å 700 kronor till omarbetning av viss lärobok i skogsbruk icke vidare är erforderligt.

Skogshushållning i allmänhet
[117.]

Kungl. Maj:ts framställning föranleder ingen utskottets erinran. Utskottet hemställer fördenskull,

Utskottet.

att riksdagen må minska ordinarie reservationsanslaget till skogshushållning i allmänhet, nu 21,200 kronor med 700 kronor till 20,500 kronor.

Riksskogstaxeringens
fortsättande.
[118.]

45:o) **Riksskogstaxeringens fortsättande.** Under punkt 118 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för fortsättande av riksskogstaxeringen anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra förslagsanslag av 160,000 kronor.

Statsrådsprotokollet sid. 244—250.

Under denna punkt har departementschefen jämväl motiverat uppförande för budgetåret 1929/1930 av ett anslag av 66,000 kronor för bearbetning av material från riksskogstaxeringen.

Sedan frågan om verkställande av en allmän taxering av de svenska skogarna i syfte att utröna deras virkesmassa och den årliga virkestillväxten vid skilda tillfällen varit föremål för statsmakternas överväganden, äskade Kungl. Maj:t i proposition nr 143 till 1910 års riksdag medel till utförande av en försöksundersökning i berörda avseenden av skogarna i Värmlands län. I skrivelse nr 9 p. 62 anmälde riksdagen, att erforderligt anslag anvisats för ändamålet.

Jämlikt beslut av 1923, 1924, 1925 och 1927 års riksdagar har dylik taxering genomförts eller bestämts skola genomföras även i återstående delar av landet. Envar av riksdagarna 1923 och 1924 anslag de medel, som för ändamålet beräknades bliva erforderliga under närmast följande budgetår. För taxeringens fortsättande beviljade 1925 års riksdag ett anslag av 375,000 kronor, därav samma riksdag såsom extra reservationsanslag anvisade 125,000 kronor, varefter vardera av riksdagarna 1926 och 1927 av anslaget likaledes anvisat 125,000 kronor avseende respektive budgetåren 1926/1927 och 1927/1928. Slutligen har jämväl i riksstaten för innevarande budgetår uppförts ett reservationsanslag för ändamålet av 125,000 kronor.

Den centrala ledningen av riksskogstaxeringen ävensom bearbetningen av det vid taxeringen insamlade materialet handhaves enligt särskilda Kungl. Maj:ts beslut av en riksskogstaxeringsnämnd.

Det åt nämnden anförtrodda taxeringsarbetet beräknas vad beträffar fältarbetet bliva avslutat under år 1929.

För bearbetningen av det insamlade materialet har riksdagen anvisat för ett vart av budgetåren 1924/1927 63,000 kronor samt för ett vart av budgetåren 1927/1928 och 1928/1929 66,000 kronor. Av ifrågavarande anslag avses 3,000 kronor till publicerande av bearbetningens resultat. Vid anslagsberäkningen har förutsatts, att lokal åt nämnden hyresfritt ställes till förfogande.

Bearbetningen av materialet har förutsatts skola bedrivas så snabbt, att redogörelsen för resultaten av taxeringen skulle föreligga inom ett å och ett halvt år efter de sista fältarbetenas avslutande.

Hos Kungl. Maj:t har värmländska ingenjörsföreningen hemställt om åtgärders vidtagande för nytaxering av skogarna i Värmlands län enligt enahanda grunder, som tillämpats vid taxering av skogarna i övriga delarna av landet. I häröver avgivna utlåtande ha riksskogstaxeringsnämnden, skogsvårdsstyrelsen i Värmlands län, centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund och domänstyrelsen tillstyrkt den gjorda framställningen.

Riksskogstaxeringsnämnden har jämväl gjort framställning rörande anslag för budgetåret 1929/1930 till riksskogstaxeringens fortsättande. Nämnden har därvid erinrat, att genom det för budgetåret 1928/1929 till riksskogstaxeringens fortsättande anvisade anslaget å 125,000 kronor taxerades år 1928 hela Gotlands, Blekinge, Kristianstads, Malmöhus och Hallands samt en tredjedel av Älvsborgs län. Enligt den plan, som låg till grund för statsmakternas beslut år 1927 om riksskogstaxeringens fortsättande och slutförande, skulle därför återstå att år 1929 taxera resterande två tredjedelar av Älvsborgs, hela Göteborgs och Bohus samt Skaraborgs län, sammanlagt omfattande en taxeringsyta å cirka 5,350 hektar. Av riksskogstaxeringsnämnden verkställda kostnadsberäkningar utvisade, att för fältarbetets fullföljande enligt planen skulle erfordras ett anslag för budgetåret 1929/1930 å 100,000 kronor.

För den händelse en nytaxering av Värmlands läns skogar verkställdes år 1929, skulle anslaget till riksskogstaxeringens fortsättande för budgetåret 1929/1930 behöva ökas med 60,000 kronor eller till inalles 160,000 kronor, vilket belopp med 35,000 kronor överstege vad nämnden hittills årligen disponerat till fältarbetet. Beträffande det erforderliga anslaget har nämnden betonat, att kostnadsberäkningarna verkställtts med största möjliga noggrannhet. Emellertid har nämnden ansett sig böra räkna med den eventualiteten, att anslaget av en eller annan oförutsedd anledning skulle komma att visa sig i någon mån otillräckligt. För att säkerställa arbetets slutförande år 1929 har nämnden därför ifrågasatt lämpligheten av att anslaget till riksskogstaxeringens fortsättande, vilket hittills utgått såsom reservationsanslag, för det sista året erhöles förslagsanslags karaktär. Ett avbrytande av arbetet, då kanske endast en mycket obetydlig del återstode, skulle nämligen medföra opropotionerligt stora kostnader för dess fullföljande nästkommande år och onödigt fördröja resultatens framläggande.

Statskontoret har tillstyrkt, att det anslag, som för slutförande av riksskogstaxeringen komme att beviljas, erhåller förslagsanslags natur.

Departementschefen har anfört, bland annat, följande.

»Såsom av utredningen i ärendet framgår, har förslaget om nytaxering av skogarna i Värmlands län vunnit livlig anslutning. De skäl, som därför anförts, synas även mig vägande. Genom ett medtagande nu av Värmlands län skulle vinnas en efter enhetliga grunder utförd undersökning rörande hela landets skogar. Förutom denna för svenskt skogsbruk och industri betydelsefulla sammanställning, erhålles ett material, möjliggörande för Värmlands län synnerligen värdefulla jämförelser bland annat beträffande verkningarna av de under de senaste båda årtiondena tillämpade i flera avseenden förändrade grunderna för skogsskötseln. En dylik jämförelse kommer att bliva av största värde jämväl för landet i övrigt. Jag tillstyrker sålunda, att framställning göres till riksdagen om medelsanvisning för ändamålet. Med hänsyn till fördelarna av att för arbetet äga tillgång till personal, vilken genom deltagande i det föregående taxeringsarbetet är väl förtrogen därmed, samt då kostnaderna genom anlitaandet av denna personal torde komma att i avsevärd grad begränsas, torde arbetet böra verkställas redan under 1929. Det för ändamålet begärda anslaget, 60,000 kronor, giver mig icke anledning till erinran liksom ej heller det till avslutande av taxeringen i rikets övriga delar äskade beloppet, 100,000 kronor. Anslaget torde av skäl som i ärendet anförts givas förslagsanslags natur, och torde på Kungl. Maj:t ankomma att giva närmare föreskrifter angående anslagets utanord-

nande och användning. Till bearbetning av taxeringsmaterialet torde förändrat anvisas ett reservationsanslag av 66,000 kronor.»

Utskottet.

Det synes utskottet ur flera synpunkter vara önskligt, att nytaxering verkställas av Värmlands skogar. Mot det för utförande av detta arbete äskade anslagsbeloppet 60,000 kronor har utskottet intet att erinra, och utskottet vill även tillstyrka beviljande av det för avslutande av taxeringen i rikets övriga delar begärda beloppet 100,000 kronor. Praktiska skäl synas tala för att på sätt statskontoret tillstyrkt hela anslagsbeloppet erhåller förslagsanslags natur. I enlighet med vad departementschefen ifrågasatt vill utskottet jämväl förorda, att för budgetåret 1929/1930 liksom för budgetåret 1928/1929 uppföres ett extra reservationsanslag å 66,000 kronor för bearbetning av material från riksskogstaxeringen.

Med förmälan att utskottet under nästföljande punkt gör hemställan i fråga om sistnämnda anslag å 66,000 kronor hemställer utskottet nu,

att riksdagen må för fortsättande av riksskogstaxeringen anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra förslagsanslag av 160,000 kronor.

*Bearbetning
av material
från riksskogstaxeringen.
[119.]*

46:o) **Bearbetning av material från riksskogstaxeringen.** Under åberopande av vad utskottet under nästföregående punkt anför, hemställer utskottet,

att riksdagen må liksom för innevarande budgetår för bearbetning av material från riksskogstaxeringen anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 66,000 kronor.

*Skogsvårdens
befrämjande.
[123.]*

47:o). **Skogsvårdens befrämjande.** Under punkt 123 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att för budgetåret 1929/1930 anvisa till skogsvårdens befrämjande att i mån av förefallande behov fördelas mellan vederbörande skogsvårdsstyrelser ett extra reservationsanslag av 750,000 kronor.

Statsrådsprotokollet sid. 255—261.

Motioner.

I två inom riksdagen väckta till utskottet hänvisade likalydande motioner, nämligen nr 111 i första kammaren av herr *Nilsson, Petrus, m. fl.* och nr 290 i andra kammaren av herr *Persson* i Trången *m. fl.*, har hemställts, att riksdagen måtte för budgetåret 1929/1930 anvisa till skogsvårdens befrämjande att i mån av förefallande behov fördelas mellan vederbörande skogsvårdsstyrelser ett extra reservationsanslag av 815,000 kronor.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd härför, hänvisas till motionerna.

Till skogsvårdens befrämjande, att i mån av förefallande behov fördelas mellan vederbörande skogsvårdsstyrelser, anvisades av riksdagen för budget-

året 1927/1928 ett extra reservationsanslag av 500,000 kronor. För budgetåret 1928/1929 höjdes detta anslag av riksdagen till 750,000 kronor.

I skrivelse den 22 september 1928 har centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, med överlämnande av yttranden från samtliga skogsvårdsstyrelser, hemställt, att för budgetåret 1929/1930 måtte till berörda ändamål anvisas ett anslag å 815,000 kronor, avseende bidrag under kalenderåret 1929.

Över centralrådets berörda skrivelse hava infordrade utlåtanden avgivits av domänstyrelsen den 20 oktober 1928 och av statskontoret den 5 november 1928.

Centralrådet har i sin berörda framställning anfört följande.

För utrönande av skogsvårdsstyrelsernas medelsbehov för 1929 hade från de olika skogsvårdsstyrelserna infordrats provisoriska inkomst- och utgiftsstaten för samma år. Med ledning av dessa uppgifter hade centralrådet låtit uppgöra vid skrivelserna fogade tablåer, utvisande för varje styrelse beräknade inkomster och utgifter för 1929. Enligt dessa tablåer uppginge bristen för samtliga skogsvårdsstyrelser till 992,202 kronor. Vid granskning av de framställda kraven hade centralrådet funnit, att desamma vore välmotiverade och att största sparsamhet iakttagits, varför nämnvärda besparingar ej kunde företagas utan vådor för skogsvårdsstyrelsernas verksamhet.

För täckande av skogsvårdsstyrelsernas sålunda angivna medelsbehov stode till förfogande i första hand vid årsskiftet 1928/1929 till statskontoret redovisade skogsvårdsavgifter med ett beräknat belopp av omkring 175,000 kronor. En brist å i runt tal 815,000 kronor skulle alltså förefinnas, vilket belopp centralrådet hemställde måtte äskas av riksdagen.

Domänstyrelsen har tillstyrkt centralrådets framställning.

Statskontoret har, då det kunde antagas att vid årsskiftet 1928/1929 skogsvårdsavgifter inflöte till högre belopp än det av centralrådet beräknade 175,000 kronor, hemställt, att anslaget till skogsvårdens befrämjande måtte upptagas till 800,000 kronor.

Departementschefen har närmast på grund av den förlidet år vidtagna höjningen av ifrågavarande anslag ansett sig icke kunna tillstyrka, att anslaget nu ånyo höjes.

Motionärerna hava under hänvisning till det enligt utredningen i ärendet föreliggande medelsbehovet upptagit centralrådets för skogsvårdsstyrelsernas förbund förslag om anvisande av ett till 815,000 kronor förhöjt anslag.

Tillkomsten av 1923 års skogsvårdslag har i väsentlig mån ökat omfattningen av skogsvårdsstyrelsernas arbetsuppgifter. Inrättandet från och med budgetåret 1927/1928 av statens skogsutdikningsanslag, — vari utskottet i enlighet med av Kungl. Maj:t framlagt förslag under nästföljande punkt tillstyrker en höjning med 200,000 kronor eller till 500,000 kronor — har ock i sin mån bidragit att än ytterligare vidga skogsvårdsstyrelsernas verksamhet. Det är givetvis en angelägenhet av största vikt, att skogsvårdsstyrelserna kunna på ett tillfredsställande sätt upprätthålla sin betydelsefulla och krävande

verksamhet. Enligt den av centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund verkställda utredningen skulle härför, på sätt motionärerna ock framhållit, krävas en höjning i nuvarande anslagsbeloppet med 65,000 kronor. I betraktande härav anser sig utskottet icke böra ställa sig avvisande mot kravet på en anslagsförhöjning men håller, på av statskontoret angivna skäl, före, att höjningen bör begränsas till 50,000 kronor och anslaget sålunda upptagas till 800,000 kronor.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande framställning samt motionerna I: 111 och II: 290 för budgetåret 1929/1930 anvisa till skogsvårdens befrämjande att i mån av förefallande behov fördelas mellan vederbörande skogsvårdsstyrelser ett extra reservationsanslag av 800,000 kronor.

Statens skogs-
utdiknings-
anslag.
[124.]

48:o) **Statens skogsutdikningsanslag.** Under punkt 124 har Kungl. Maj:ts föreslagit riksdagen att för budgetåret 1929/1930 under benämning statens skogsutdikningsanslag anvisa ett extra reservationsanslag av 500,000 kronor. (Statsrådsprotokollet sid. 261 och 263.)

De av chefen för jordbruksdepartementet jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 23 september 1926 tillkallade sakkunniga för verkställande av utredning, huruvida och på vad sätt staten borde, utöver vad då ägde rum, lämna bidrag för utdikning av sådana, enskilda tillhöriga försumpade marker, som kunde göras tjänliga för skogsbörd, hade i det av dem den 26 november samma år överlämnade betänkandet beräknat, att om de ändamål, som med statens skogsutdikningsanslag avsåges, i någorlunda tillfredsställande omfattning skulle kunna tillgodoses, borde anslaget ej beräknas till lägre belopp än 500,000 kronor, varom förslag ock framställdes av centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund. Med hänsyn till, bland annat, att det av statens skogsutdikningsanslag för skogsvårdsstyrelserna föranledda arbetet vore av komplicerad natur och under första året i viss mån måste betraktas som försöksverksamhet, varjämte länsjägmästarna före arbetets igångsättande hade att genomgå särskild utbildningskurs vid skogshögskolan, hade av riksdagen på Kungl. Maj:ts förslag för första verksamhetsåret anvisats endast ett belopp av 200,000 kronor. För innevarande budgetår har anslaget uppförts med 300,000 kronor. Anslaget avser understödjande medelst statsbidrag utan återbetalningsskyldighet inom område, varå skogsvårdslagen äger tillämpning, av torrlägningsföretag, vilka avse höjande av alstringsförmågan hos mark med hänsyn till dess utnyttjande för skogsbörd.

För bidrag från ifrågavarande anslag lända till efterrättelse bestämmelserna i kungörelsen den 27 juni 1927 (nr 270) angående villkoren för statsbidrag från statens skogsutdikningsanslag med däri genom kungörelsen nr

365/1928 gjorda ändringar. Vidare har Kungl. Maj:t nämnda dag utfärdat cirkulär (nr 273) till samtliga skogsvårdsstyrelser och skogssällskapet med vissa föreskrifter rörande tillämpningen av förstberörda kungörelse.

I framställning till Kungl. Maj:t har centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, med överlämnande av från samtliga skogsvårdsstyrelser infordrade uppgifter i ämnet, hemställt om ifrågavarande anslags bestämmande för budgetåret 1929/1930 till 500,000 kronor, och har centralrådet till stöd därför anfört bland annat följande.

För att utvärdera skogsvårdsstyrelsernas medelsbehov av skogsutdikningsanslag under 1930 hade centralrådet infordrat uppgifter från samtliga dessa styrelser rörande de belopp, varpå under 1929 inkommande ansökningar om bidrag från statens skogsutdikningsanslag sannolikt belöpte. Det hade givetvis för skogsvårdsstyrelserna mött vissa svårigheter att rätt uppskatta angivna medelsbehov, varför de av skogsvårdsstyrelserna meddelade siffrorna vore av approximativ natur. Som stöd för beräkningarna hade i allmänhet tjänat omfattningen av under 1928 inkomna ansökningar och härvid hade flera skogsvårdsstyrelser vid bedömandet av 1929 års medelsbehov endast räknat med sådana redan föreliggande ansökningar, som ej kunde handläggas under 1928.

Enligt nämnda beräkningar skulle för ändamålet tarvas 770,500 kronor fördelat på skogsvårdsstyrelserna med belopp uppgående från 2,000 kronor för envar av Göteborgs och Bohus läns samt Örebro läns landstingsområden till 100,000 kronor för vardera av Kopparbergs läns och Västerbottens läns landstingsområden.

Härtill komme det belopp skogssällskapet kunde anse sig behöva för utdikning av mark i ändamål av skogsbörd å av sällskapet förvaltade skogar. Vidare måste antagas, att ett stort antal dikningsföretag, som planlagts 1928, på grund av bristande medel ej kunde komma till utförande 1929, varför 1930 års medelsbehov borde ökas med den helt säkert betydande summa, de representerade.

Ett faktum vore, att i stora delar av landet intresset för utdikning av vattensjuk mark till befrämjande av skogsväxten vore synnerligen stort. Skogsägarna började alltmera vinna insikt i, att de ägde marker, vars virkesproducerande förmåga avsevärt kunde ökas genom en rationell och effektiv utdikning. Samtidigt som den uppfattningen började vinna terräng, att dikningen vore ett det främsta och effektivaste medel för ökande av skogens tillväxt, medförde även den stegrade upplysningen i dessa frågor bättre förståelse för sakkunskapens betydelse för ett gott resultat erhållande. Härav hade följden blivit, att skogsvårdsstyrelserna i allt högre grad bleve anlitade och att med hänsyn till anslagets begränsning ett stort antal av de inkomna ansökningarna om bidrag ej inom rimlig tid kunde bliva behandlade. Centralrådet hade sig bekant, att flera skogsvårdsstyrelser av denna anledning ej ansett sig kunna göra den propaganda för saken, som eljest ur skogsvårdssynpunkt varit önskvärd.

Skogssällskapet har för sin verksamhet beräknat ett belopp av 10,000 kronor.

Statskontoret har icke haft något att erinra mot centralrådets framställning.

Domänstyrelsen har tillstyrkt framställningen, under framhållande att det av centralrådet begärda anslaget av 500,000 kronor torde vara erforderligt för tillgodoseende i tillfredsställande omfattning av det med skogsutdikningsanslaget avsedda ändamålet.

Med hänsyn till den synnerliga vikt, som måste ur nationalekonomisk, social och enskild synpunkt tilläggas den verksamhet anslaget avser att främja, har det syntts departementschefen önskvärt, att anslaget utmättes så, att verksamhetens fortgång och utveckling kunde behörigen tillgodoses. Härvid har departementschefen erinrat, att skogsavdikningen såväl gynnar produktionen som bidrager att öka tillgången på arbetstillfällen.

Utskottet.

Det är visserligen en betydande ökning, som nu föreslås i förevarande anslag. Med hänsyn emellertid till angelägenheten av att erforderliga medel stå till förfogande för utlämnande av bidrag från anslaget, tillstyrker utskottet Kungl. Maj:ts framställning. I överensstämmelse härmed hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1929/1930 under benämning statens skogsutdikningsanslag anvisa ett extra reservationsanslag av 500,000 kronor.

*Skogsvårds-
styrelsernas
förbund.
[125.]*

49:o) **Skogsvårdsstyrelsernas förbund.** Under punkt 125 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom bidrag till bestridande av kostnaderna under kalenderåret 1929 för skogsvårdsstyrelsernas förbund anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

Såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för den sammanslutning, benämnd skogsvårdsstyrelsernas förbund, vari nämnda styrelser äro för-enade, är för innevarande budgetår uppfört ett extra reservationsanslag av 15,000 kronor. Stadgar för förbundet hava av Kungl. Maj:t fastställts den 14 augusti 1925.

I framställning till Kungl. Maj:t har centralrådet för samma förbund hemställt, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att för budgetåret 1929/1930 såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för förbundet under år 1929 anvisa 20,000 kronor.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

»Såsom bidrag till bestridande av kostnaderna för centralrådets verksamhet har för vartdera av åren 1926 och 1927 av riksdagen beviljats ett anslag av 10,000 kronor. Detta bidragsbelopp blev av 1928 års riksdag förhöjt med 5,000 kronor så vitt angår verksamhetsåret 1928. Denna höjning motiverades särskilt därmed, att ytterligare medel borde stå till förfogande för sekreterarbiter och annan för utredningsuppdrag behöflig arbetskraft. Samma skäl åberopas för den nu begärda anslagsökningen. Såsom föregående år framhölls åvila betydande arbetsuppgifter förbundet. Till dessa bidrager Kungl. Maj:t i icke oväsentlig mån genom utredningsuppdrag och

remisser. Förbundets stigande arbetsbörda likasom de större utgifter för arbetslokaler m. m., som därav indirekt bliva en följd, synas motivera ytterligare ökning av statens bidrag till dess verksamhet; och synes mig intet vara att erinra emot den av centralrådet föreslagna, av statskontoret utan erinran lämnade höjningen av 5,000 kronor.»

Utskottet, som icke anser sig böra framställa någon erinran mot den begärda anslagsökningen å 5,000 kronor, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må såsom bidrag till bestridande av kostnaderna under kalenderåret 1929 för skogsvårdsstyrelsernas förbund anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 20,000 kronor.

50:o) **Lantmäteriuundervisningen.** Under punkt 129 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till lantmäteriuundervisningens ordnande och bedrivande anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 51,350 kronor.

Lantmäteriuundervisningen.
[129.]

Alltsedan 1910 har riksdagen ställt medel till Kungl. Maj:ts förfogande att användas till lantmäteriuundervisningens ordnande och bedrivande i huvudsaklig överensstämmelse med ett av lantmäteristyrelsen den 6 november 1909 framställt, i statsrådsprotokollet över jordbruksärenden den 8 april 1910 (prop. nr 186/1910) närmare angivet förslag. För ett vart av budgetåren 1925/1929 har anslaget uppförts såsom extra reservationsanslag med 49,500 kronor.

Stadgar för lantmäteriuundervisningen, att tillsvidare lända till efterrättelse, hava av Kungl. Maj:t fastställts den 20 juli 1923.

Till uppehållande av undervisningen under budgetåret 1928/1929 har Kungl. Maj:t den 14 juni 1928 anvisat 51,150 kronor enligt utgiftsstat, som nära ansluter sig till den för budgetåret 1927/1928 fastställda staten.

I skrivelse den 3 september 1928 har lantmäteristyrelsen hemställt, att Kungl. Maj:t ville föreslå riksdagen att till lantmäteriuundervisningens ordnande och bedrivande anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra resevationsanslag av 51,350 kronor. Styrelsen har därvid anfört bland annat följande.

Ovanberörda utgiftsstat för budgetåret 1927/1928 innebure bifall till ett av lantmäteristyrelsen framställt förslag att under innevarande läsår anordna en kurs i stadsplanelära m. m. för redan examinerade lantmätare. Redan vid avgivande av sagda förslag framhöll styrelsen på anförda skäl, att ett behov föreläge av minst två kurser, men att det icke lämpligen låte sig göra att anordna mera än en sådan kurs under läsåret. Till följd härav komme jämväl under budgetåret 1929/1930 att erfordras anordnandet av en kurs för redan examinerade lantmätare i stadsplanelära m. m., och kostnaderna härför torde, i likhet med vad för innevarande budgetår upptagits, kunna beräknas till 1,600 kronor. Ej heller i övrigt torde någon ändring i den i utgiftsstaten för innevarande budgetår upptagna summan 51,150

kronor erfordras för nästkommande budgetår i vidare mån, än att utgiftsposten till »övriga lärare», vilken visat sig väl knappt tilltagen, tarvade en ökning av 200 kronor, och anslagsbehovet skulle på grund härav tillhoppa uppgå till 51,350 kronor, innefattande en höjning av anslaget med 1,850 kronor i jämförelse med det för innevarande budgetår av riksdagen anvisade.

Vidare har styrelsen framhållit att, förutom ovan berörda kurser i statspanelära, behov av extra kurser förefunnes inom bland annat det mätningstekniska området samt i fråga om jords gradering och förfarandet vid likvider ävensom rörande den nu ikraftträdde nya jorddelningslagstiftningen. Då såsom utgift för ifrågavarande nya extra kurser borde räknas med approximativt 2,000 kronor eller ungefär det belopp, som kunde antagas förefinnas såsom reservation vid nämnda budgetårs ingång, har det syntts styrelsen riktigast, att såsom reservationsanslag anvisades ett extra anslag, motsvarande ovanstående, i nära anslutning till senast fastställda utgiftsstat beräknade summa eller 51,350 kronor.

Utskottet.

Utskottet, som biträder Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

att riksdagen må till lantmäteriuundervisningens ordnande och bedrivande anvisa för budgetåret 1929/1930 ett extra reservationsanslag av 51,350 kronor.

Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.

[154.]

51:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** Under punkt 154 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja ordinarie reservationsanslaget till kostnader för kommittéer och utredningar genom sakkunniga, nu 70,000 kronor, med 15,000 kronor till 85,000 kronor.

(Statsrådsprotokollet sid. 332.)

Utskottet.

Då genom utredningen i ärendet ådagalagts, att vägande skäl tala för en höjning av ifrågavarande anslag, hemställer utskottet,

att riksdagen må höja ordinarie reservationsanslaget till kostnader för kommittéer och utredningar genom sakkunniga, nu 70,000 kronor, med 15,000 kronor till 85,000 kronor.

Extra utgifter.

[155.]

52:o) **Extra utgifter.** Under punkt 155 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att höja ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter, nu 70,000 kronor, med 20,000 kronor till 90,000 kronor.

Nionde huvudtitelns ordinarie reservationsanslag till extra utgifter uppfördes jämlikt beslut av 1926 års riksdag (jmf. IX H. T. p. 143) med 70,000 kronor.

Departementschefen har anfört följande.

»Med ifrågavarande anslag avses att möjliggöra för Kungl. Maj:t att efter eget beprövande anvisa medel för tillgodoseende av behov av mera tillfällig beskaffenhet eller i övrigt för ändamål, vilkas genomförande ansetts behöv-

ligt men för vilka andra anslagsmedel icke förefinnas. Anslaget har sålunda ofta kommit till användning för bestridande av nödvändiga utgifter, som i vanliga fall pläga bliva föremål för särskilt anslagsäskande hos riksdagen, men antingen varit så brådskande, att riksdagens beslut icke kunnat avbidas, eller gällt jämförelsevis obetydliga belopp. Med de växlande förhållanden, som råda inom jordbruksdepartementets omfattande förvaltningsområde, har det visat sig, att de krav, vilka ställts på anslaget, varit så stora, att det jämförelsevis låga belopp, varmed anslaget är uppfört, varit alltför otillräckligt. I hög grad önskvärt torde fördenskull vara, att detta betydelsefulla anslag erhåller förstärkning för att kunna fylla sitt ändamål. Denna förstärkning synes böra bestämmas till 20,000 kronor.»

Utskottet, som icke anser sig böra framställa någon erinran mot Kungl. Maj:ts förslag, hemställer,

Utskottet.

att riksdagen må höja ordinarie reservationsanslaget till extra utgifter, nu 70,000 kronor, med 20,000 kronor till 90,000 kronor.

Stockholm den 5 mars 1929.

På jordbruksutskottets vägnar:

C. J. JOHANSSON.

Vid detta ärendes slutbehandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Sederholm, Nilsson* i Kabbarp, *Andersson* i Fältenborg, *Sjöblom, Tjällgren, von Stockenström, Granath* och *Gabrielsson*; samt

från andra kammaren: herrar *Johansson* i Uppmälby, *Pettersson* i Bjälbo, *Sköld, Carlström, Andersson* i Grimbo, *Svensson* i Grönvik, *Månsson* i Erlandsro och *Olsson* i Rödningberg

med undantag därav att herr *Weibull* deltagit i stället för herr *Pettersson* i Bjälbo i be- handling av punkterna 3—31 och 35—52.

Reservationer:

under punkt 2 (fast försöksgård för jordbruket)
av herr *Sköld*;

under punkt 18 (fjäderfäavelns befrämjande)

av herrar *Andersson* i Grimbo och *Svensson* i Grönvik, som inom utskottet yrkat bifall till motionen;

under punkt 36 (befrämjande av avsättningen av svensk frukt)

av herrar *Andersson* i Grimbo och *Svensson* i Grönvik.